

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΣ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19-Τηλ. 227-689 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1969 | ΑΡΙΘ. 4

ΤΟ ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Πῶς νῦν θὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν ἐναπομείνασαν περιουσίαν τῆς ἡ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ποῖα πρὸς τοῦτο μέσα θὰ χρησιμοποίησῃ, διὰ τὴν ἐπωφελεῖν χρῆσιν τῶν ὑλικῶν αὐτῆς ἀγαθῶν, γνωρίζουν κάλλιον τοῦ γράφοντος οἱ εἰδικοί, τοὺς ὁποίους συμβουλεύονται οἱ διοικοῦντες τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν Σεβ. Ἱεράρχαι. Αἱ γινώμαι τοῦ γράφοντος, ὡς μὴ εἰδικοῦ τῶν διαχειριστικῶν προβλημάτων, ἔχουν ἀπλῶς σκοπὸν τὴν διέγερσιν ἐνδιαφέροντος περὶ τῶν σπουδαίων τούτων ἐκκλησιαστικῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ μεταξὺ τοῦ φιλευσεβοῦς ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Περιοδικῶν, ἐφ' ὅσον καὶ οὗτοι ἀποτελοῦν μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ μέλλοντα νὰ ληφθοῦν ὑπ' αὐτῆς εὐεργετικά μέτρα ἀξιοποιήσεως τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς αὐτοὺς ἀναφέρονται, εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, εἰς τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπλασιν τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ εὐημερίαν τῶν Ἑλλήνων ὀρθόδοξων πάντων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς μας Πατρίδος.

2. Ἀξιοποιήσεις λοιπὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς - μοναστηριακῆς περιουσίας σημαίνει ἰκανότητα ὀργανώσεως, μεθοδεύσεως, προγραμματισμοῦ καὶ χρήσεως τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἐπ' ἀγαθῶν συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς τε δράσεως καὶ τῶν διαφορόντων αὐτῆς. Ἀξιοποιήσεις σημαίνει περαιτέρω καὶ προσαρμοστικὴν ἰκανότητα καὶ εὐστροφίαν διὰ τὴν ἀρίστην ἀπόδοσιν καὶ τὴν μετὰ περισκέψεως χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν ἠθικῶν μέσων προαγωγῆς,

διασφαλίσεως, καρπώσεως καὶ μάλιστα αὐξήσεως καὶ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγαθῶν. Ἡ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀσφαλῶς θὰ διαιρέσῃ καὶ θὰ μεθοδεύσῃ τοὺς στόχους τῆς πρὸς ἐπωφελεῖν κατεύθυνσιν. Ἡ Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζει καλῶς, ὅτι τὸ Ἑλληνορθόδοξον πλήρωμά της δὲν θέλει νὰ ἐμφανισθῇ ἡ Ἐκκλησία του ὡς Ἐπιχείρησις. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἁγία του Ἐκκλησία ἔχει συνείδησιν, ὅτι καθῆκον ἔχει νὰ ἐκπαιδεύσῃ ἐκ τοῦ κύκλου της ἀνδρας εὐσεβεῖς καὶ ἀγαπῶντας εἰλικρινῶς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν ὕψιστον ταύτης προορισμὸν πιστεύοντας, πρὸς ἐξειδίκευσιν εἰς τὴν διοικήσιν, ὀργάνωσιν καὶ καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν ὑλικῶν πόρων τῆς Ἐκκλησίας.

*

3. Ἐνῶ δ' ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν διὰ τῶν ἰδίων πόρων θὰ καταστῇ αὐτοδύναμος καὶ ἀνεξάρτητος οἰκονομικῶς ἀπὸ τὴν Πολιτείαν, παραλλήλως θὰ στραφῇ μετὰ μεγαλυτέρου ζήλου καὶ εἰς τὸ ἐκσυγχρονιστικὸν καὶ ἀναμορφωτικὸν ἔργον της. Θὰ προσπαθῇ καὶ Κληρὸν ν' ἀποκτήσῃ ἀξιοπρεπῶς λειτουργοῦντα, ἀξιοπρεπῶς βιοῦντα, ἀξιοπρεπῶς ἐνεργοῦντα καὶ ἀφιλοκερδῶς ὑπηρετοῦντα τὸν Λαόν, ὅποτε αὐτομάτως θὰ ἐκλείψωσιν οἱ ψίθυροι καὶ αἱ μομφαί, αἱ ἀνεπίτρεπτοι μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πάντοτε ἀναιτιολόγητοι καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ καὶ ἡ δραστηριοποίησις τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ παντὸς πεδίου τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεώς της. Τότε αἱ μομφαί καὶ ἐπικρίσεις, ἔσωθέν τε

καὶ ἔξωθεν, θὰ μεταβληθῶσιν ἀσφαλῶς εἰς ἐπαίνους, εἰς ἔντιμον εὐφημισμὸν καὶ δίκαιον ἐγκωμιασμὸν ταύτης καὶ εἰς δόξαν καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληρώματος. Τότε καὶ ἡ κοινὴ ἀπαίτησις Ἐκκλησίας καὶ πιστῶν, πρὸς ἀνάδειξιν Κληροῦ ἀξίου τῆς ἱεραῆς ἀποστολῆς του, θὰ εὕρη τὴν πλήρωσιν καὶ πραγμάτωσιν της. Τότε καὶ ὁ ἱερός Κληρὸς, ἀντὶ νὰ βαστάζῃ τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν καὶ κατηγοριῶν διὰ τὰ τυχόν κακῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δρώμενα καὶ πραττόμενα, θὰ ἐνεργῇ καὶ θὰ κινῆται μὲ συνόδον καὶ συναχόλουθον τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν τῶν ἐνοριτῶν του, μὲ συνοδείαν τὸν πόθον τῆς ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἀναγνωρίσεως τῶν κοινωφελῶν ἔργων του καὶ μὲ τὴν ἰδίαν αὐτοπεποίθησιν, ὅτι οἱ καρποὶ τῶν προσπαθειῶν του καὶ τῶν ἐπιδιώξεων του εἶναι πράγματι θεάρεστοι, ἀνιδιοτελεῖς καὶ ἐπωφελεῖς καὶ σωτηριώδεις διὰ τὸν ἄνθρωπον τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς, διὰ τὸν πολίτην τῆς ἐπιγείου καὶ τῆς οὐρανόου Βασιλείας.

4. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζει βεβαίως τὴν μεγίστην συμβολὴν τῆς Πολιτείας σήμερον διὰ τὴν ἀξίαν παντὸς ἐπαίνου ἱκανοποιητικὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, τοῦ ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος σχεδὸν αἰῶνος ἀλύτου παραμείναντος, τῆς μισθοδοσίας δῆλον ὅτι τοῦ ἐφημεριακοῦ μας Κληροῦ. Ἀξιοὶ πάσης τιμῆς καὶ παντὸς ἐπαίνου εἶναι οἱ τε ἐμπνευσταὶ καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τοῦ μεγάλου πράγματι τούτου ἔργου, μέλλοντος, πεποιθήμεν, νὰ διανοίξῃ εὐρυτέρους ὀρίζοντας εἰς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ πνευματικὸν της ἔργον καὶ εἰς τὴν Πολιτείαν καὶ τὴν ἐθνοσωτήριον ἀποστολήν της. Ἄλλ' ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ παραμείνῃ μὲ τὴν ἱκανοποίησιν καὶ μόνον τῆς πληρώσεως ἐνὸς μεγάλου σκοποῦ, ἥτοι τῆς ὑπὸ τῆς Πολιτείας λύσεως τοῦ μισθολογικοῦ προβλήματος τῆς πενιχρῶς ἄχρι τοῦδε ἀμειβομένης τάξεως τῶν Ἐφημερίων. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἀναγνωρίζει, ὅτι ἔχει νῦν ἠδὲ κινημένην τὴν τε εὐθύνην καὶ τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπως στρέψῃ πλέον τὴν προσοχὴν της ἰδίως εἰς τὸ πνευματικὸν πεδίον τῆς δράσεώς της, διὰ τῶν πνευματικῶν

στελεχῶν της, τῶν ἀποτελουμένων πρωτίστως καὶ κατὰ κύριον λόγον ἐκ τοῦ ἱεροῦ Κληροῦ αὐτῆς, καθ' ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς Ἱερωσύνης.

5. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας ἔχει νῦν ἐν νῷ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν της, μὲ ὄμμα συμπαθέστατον, ἀλλὰ καὶ αὐστηρότερον πρὸς τὸν Ἐφημεριακὸν της Κληροῦ. Ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ ἐκπαιδεύσῃ, νὰ μορφώσῃ καὶ ν' ἀναπλάσῃ τοῦτον ἐν Χριστῷ, εἰς βαθμὸν συνεχῶς αὐξανόμενον, ὥστε νὰ καταστῇ οὗτος τὸ τιμημένον ὄργανον διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς, τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τῶν πιστῶν μελῶν Αὐτῆς, εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ εἰς τιμὴν καὶ ἔπαινον Ἐαυτῆς.

Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας δὲν θεωρεῖ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κληροῦ, ὡς αὐτομάτως λύουσαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα μεγάλα ἐσωτερικὰ της προβλήματα. Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας προνοητικῶς σκέπτεται καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ πνευματικοῦ της ἔργου, ὅπερ συνεχῶς ἐπεκτεινόμενον, ἔχει ἀνάγκη πύρων ὑλικῶν ἀπαραιτήτων. Ὅθεν καὶ ἔχει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀξιολογήσῃ μέχρι τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ὀρίου τὴν ἐναπομείνασαν εἰς Αὐτὴν ποικίλην περιουσίαν. Διὰ τῆς αὐταρκείας της ἡ Ἐκκλησία θὰ καταστῇ καὶ αὐτοδύναμος, ὡς εἴπομεν, ἀλλὰ καὶ θὰ παύσῃ νὰ τείνῃ συνεχῶς πρὸς τὴν Πολιτείαν τὴν χεῖρα πρὸς βοήθειαν.

Ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας δὲν λησμονεῖ τὸ θεῖον λόγιον: «μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν». Καὶ ἐν τῷ δίδειν ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία πέποιθεν, ὅτι θὰ ἐλύσῃ καὶ μείζονα σεβασμὸν καὶ αὐξόντα ἔπαινον ἐκ τῶν ἔξω, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἰσχύον καὶ μείζον κῦρος καὶ ἐπιβολήν, ἰδίᾳ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς πνευματικῆς της δράσεως καὶ τῇ ἀσκήσει τῶν ψυχοσωτηριολογικῶν της ἔργων, τῶν συμφώνων πρὸς τὰς Ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν συγχρουομένων πολλάκις πρὸς τὰς καινοφανεῖς τάσεις καὶ ἐπιδιώξεις τοῦ πρὸς τὴν ματαιότητα ρέποντος συνήθως ἀνθρώπου τῆς σήμερον.

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Α'

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 678
Διεκπ. 308 } Ἀθήνησι τῆ 4 Φεβρουαρίου 1969

Πρὸς

Τὸν Ἐξοχότατον Ἀντιπρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως
καὶ Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
κ. Στυλιανὸν Παττακὸν

Ἐν τ α ῶ θ α

Ἐξοχώτατε,

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, μετὰ πολλῆς τῆς λύπης καὶ εὐλόγου ἀνησυχίας, διαπιστοῖ, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων τείνει νὰ καθιερωθῆ, ὅπως οἱ διάφοροι διαγωνισμοὶ πρὸς πρόσληψιν ὑπαλλήλων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου, Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου καὶ Δημοσίων Ἐπιχειρήσεων διενεργῶνται ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, καὶ δὴ κατὰ τὰς ὥρας τελέσεως τῆς Θείας Λειτουργίας. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου οὐ μόνον χιλιάδες νέων — κατὰ τὸν πρόσφατον διαγωνισμόν τῆς Δ.Ε.Η. μετέσχον, ὡς ἐπληροφόρηθημεν, δέκα ἐπτὰ χιλιάδες ὑποψηφίων — κωλύονται νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἀλλὰ, τὸ καὶ χειρόν, ὀλόκληρον τὸ κοινωνικὸν σύνολον λαμβάνει ἐν ὀλέθριον παράδειγμα περιφρονήσεως τῆς Κυριωνύμου ἡμέρας, τῆς κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐξαγιασθείσης, ὡς ἡμέρας πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀνατάσεως πρὸς τὸν ζωοδότην Κύριον καὶ πνευματικῶν τῶν χριστιανῶν ἀνεφοδιασμοῦ διὰ τῆς Θείας Λατρείας, τῆς προσευχῆς καὶ τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης.

Ὁ θεσμὸς τῆς Κυριακῆς ἀργίας, θεσπισθεὶς τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ πρώτου Χριστιανοῦ Αὐτοκράτορος Μεγάλου Κωνσταντίνου, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διωγμῶν, ἀποτελεῖ κόσμημα καὶ κτῆμα ἀναφαίρετον τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ. Διὸ καὶ πᾶσα, καθ' οἰονδήποτε τρόπον, καταστρατήγησις αὐτοῦ ἐρχεται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν καὶ πρὸς τὴν ἀναληφθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑμῶν προσωπικῶς σωτηριώδη ἀναγεννητικὴν προσπάθειαν τῆς καλλιέργειας καὶ ἀναπτύξεως ἐν τῇ Χώρα ἡμῶν ἐνὸς γνησίου Ἑλληνικοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ.

Ὅθεν, Συνοδικῇ ἀποφάσει, προσφεύγοντες εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, τὴν τοσοῦτον προφορῶνως συμπαρισταμένην πάντοτε τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς τὴν ἀγαθὴν λύσιν πάντων τῶν ἀπασχολούντων Αὐτὴν θε-

μάτων, μάλιστα δὲ τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν χριστιανικὸν καταρτισμὸν τοῦ ἐμπειπιστευμένου Αὐτῆ λαοῦ, ἐκθύμως παρακαλοῦμεν αὐτὴν, ὅπως πᾶσαν καταβάλλῃ προσπάθειαν, ἵνα καὶ ἐν τῷ σημεῖῳ τούτῳ διαφυλαχθῆ ἄσινῆς ὁ πρὸς τὴν Κυριωνύμον ἡμέραν σεβασμὸς, πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐπιζημιῶν εἰς τὸ θρησκευτικὸν τοῦ λαοῦ συναίσθημα ἐπιπτώσεων.

Ἐπὶ τούτοις ἐπευλογοῦντες τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ ἐπενχόμενοι αὐτῇ δαυριλῆ τὴν χάριν καὶ τὴν ἀνίληψιν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ Ἐθνικὸν αὐτῆς ἔργον, διατελοῦμεν

Διάπυρος πρὸς Κύριον εὐχέτης
† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνομος, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Κατσούρης

Β'

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 19*

Περὶ ἀναβολῆς συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει: 1) Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ἀπὸ 16) 17.12.1959 Βασιλικοῦ Διατάγματος «περὶ συνθέσεως, συγκλήσεως, λειτουργίας καὶ ἀρμοδιότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας κλπ.», 2) τὸν Α.Ν. 3)1967 (περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 671)1943 Νόμου «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», 3) τὸ ὑπ' ἀριθ. 844)11)14.12.1968 (Φ.Ε.Κ. 279-Α') Βασιλικὸν Διάταγμα «περὶ συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς ἔκτακτον σύνοδον» καὶ 4) τὸ ὑπ' ἀριθ. 78)61)9.1.1969 ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναφέρεται, ὅτι Αὐτὴ ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν, ὅπως ἀναβληθῆ διὰ λόγους τεχνικοὺς διὰ τὴν 1ην Μαρτίου 1969 ἡ σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, προτάσει τοῦ Ἑμετέρου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν:

Ἀναβάλλομεν τὴν σύγκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

* Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως Τεύχος Α', ἀριθ. φύλλου 4 τῆς 14 Ἰανουαρίου 1969.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΘΕΪΑΣ

Ἀπὸ τῆς Ἀναγεννήσεως καὶ ἐξῆς παρατηρεῖται μία τάσις δυσπιστίας τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ πεδίῳ τῶν ἐκ παραδόσεως θρησκευτικῶν καὶ μεταφυσικῶν ἀντιλήψεων. Σήμερον δὲ ἰστάμεθα πρὸ ἐντόνου καὶ ἰσχυρῆς τάσεως πρὸς χειραφέτησιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ κύρος καὶ τὴν ἐναντι τοῦ κόσμου θέσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπίσης, μία ἄλλη διαπίστωσις εἶναι, ὅτι πολλοὶ δὲν ἀνέχονται πλέον ν' ἀποδεχθῶν ὅ,τι δίδεται καὶ προσφέρεται εἰς αὐτοὺς ἔτοιμον, προπαρασκευασμένον.

Πλείστοι ὅσοι δυσπιστοὶ καὶ πληθὺς ἀμφιβολιῶν, ὡς καὶ νέα ἀντιλήψεις τοῦ ἀνθρώπου ὡς πρὸς τὸν προορισμὸν καὶ τὴν θέσιν τοῦ ἐντὸς τοῦ σύμπαντος, προὐκάλεσαν τὴν σημερινὴν πνευματικὴν κρίσιν. Ἴσως διότι ἡ μέθοδος τῆς Χριστιανικῆς Ἀπολογητικῆς δὲν ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε πάντοτε πολὺ ἐπιτυχῆς. Ἴσως διότι αἱ παρ' αὐτῆς διδόμεναι ἀπαντήσεις δὲν ἱκανοποιοῦν πάντοτε οὔτε καὶ τὰ παρ' αὐτῆς προσφερόμενα ἐπιχειρήματα ἠδύναντο πάντοτε νὰ γίνουν ἀσυζητητὰ καὶ ἀνεξετάστως ἀποδεκτά. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται μόνον περὶ τῆς μεθόδου τῆς Χριστιανικῆς Ἀπολογητικῆς. Ἡ ἐποχὴ μας χρειάζεται καὶ ἀπαιτεῖ πλέον προσιτὴν καὶ εὐληπτον εἰς αὐτὴν ἐρμηνείαν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς πρὸς αὐτὸν πίστεως. Ζῶμεν καὶ κινούμεθα εἰς μίαν περίοδον, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ὑλικά ἀνάγκαι τοῦ ἀνθρώπου δὲν παρουσιάζουν μεγάλας δυσχερείας, οὔτε δημιουργοῦν περίπλοκα ἄλλα προβλήματα, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Εὐρώπῃ καὶ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν. Εἰς πολ-

λὰς Σοσιαλιστικὰς Χώρας ἡ νέα γενεά, ἡ αὐριανὴ κοινωνία, ἀνατρέφεται χωρὶς πίστιν εἰς τὸν παντοδύναμον Θεόν. Οἱ τοιοῦτοι ἄθεοι ἀρχιτέκτονες τοῦ ἀνθρωποκεντρικοῦ ἀποκλειστικῶς πνεύματος εἶναι λίαν ὑπερήφανοι διὰ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα καὶ ἀνδραγαθήματά των.

Δυστυχῶς, ἀνθρωποκεντρικὴ εἶναι καὶ ἡ νέα ἐρμηνεία τῶν μεταφυσικῶν φαινομένων, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς Ἠθικῆς. Βεβαίως, ὁ Θεὸς δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ ἡμᾶς. Αὐτὸς καὶ τὸ ἔλεός Του μένουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας. Ὅ,τι ἀλλάζει ἀπόστασιν, σχέσιν καὶ δεσμὸν εἶναι ὁ ἀνθρώπος, ὅστις αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὀλονὲν περισσότερο αὐτάρκη, αὐτοδύναμον καὶ ἀνεξάρτητον. Τὰς ιδέας αὐτὰς ἐκφράζουν ὠρισμέναι νεότευκτοι καὶ ἐντυπωσιακαὶ λέξεις, ὅπως λ.χ. «κυβερνητικός» (cybernetique), ἀντὶ τῶν παραδεγεμένων ὄρων «οἰκονόμος», «διαχειριστής», «δημιουργημα» κ.ἄ.

* * *

Τὸν σύγχρονον τύπον τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς «ἀπάτριδα», ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν «ἀνήκοντα» εἰς τὸν Θεὸν πιστὸν καὶ τὸν θεωροῦντα τὸν Οὐρανὸν ὡς πατρίδα του. Ὁ ἀνθρώπος δύναται, ὡσαύτως, νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἀνικανοποίητος, λόγω τῶν συγχρόνων γνωστῶν ἐξιώσεων τῆς Ἠθικῆς, τῆς Ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς Κοσμολογίας. Ὁ homo tehnicus τῆς σημερινῆς εἶναι μεθυσμένος ἀπὸ τὰς κατακτήσεις τῆς Ἐπιστήμης, θεωρῶν τὴν προσφυγὴν του εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θρησκείαν ὀλονὲν ὀλιγώτερον ἀναγκαίαν.

Ἐτερον χαρακτηριστικὸν τῆς σημερινῆς ἐποχῆς εἶναι καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ὑποτίμησις τῆς ὄλης δομῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῆς ἄρθρων. Μερικοὶ τὴν ἐχαρακτήρισαν ὡς ἐποχὴν μὴ μεσσιανικὴν, δηλαδὴ ἐποχὴν ἀνευ ἐλπίδος, ἀνευ πίστεως εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ τὴν «ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Ἴσως δὲν εἶναι συμπτωματικὸν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀναγέννησις, ὁ Οὐμανισμὸς καὶ ὁ Μαρξισμὸς ἐγεννήθησαν εἰς τὴν Εὐρώπῃ. Μήπως θὰ πρέπη ν' ἀποδοθῆ τοῦτο εἰς τὸ ὅτι αἱ ἐρμηνεῖαι τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Ἀπολογητικῆς ἀπεδείχθησαν ἀνεπαρκεῖς καὶ ὑπερβολικῶς δογματικά, ἀντὶ νὰ ἐξευρεθῆ ἕνας διάλογος εἰλικρινῆς μεταξὺ τοῦ πλήρους ἀνησυχιῶν ἀνθρώπου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀφ' ἑτέρου;

Καὶ φθάνομεν εἰς τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, τὴν ἐποχὴν τοῦ παραληρήματος τοῦ ἀνθρώπου, διακηρῦτοντος διαπρυσίως καὶ διατεινομένου, ὅτι τάχα «ὁ Θεὸς εἶναι νεκρός». Τὴν πολὺκροτον αὐτὴν φράσιν διετύπωσεν πρῶτος ὁ Νίτσε, ἀλλὰ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὴν συναντήσῃ κανεὶς καὶ εἰς πολλὰ ὀρθολογιστικὰ κείμενα πάλαι τε καὶ νῦν. Ἄλλοτε ἐχρειάζετο θάρρος καὶ εὐψυχία, διὰ νὰ γράψῃ τις παλαιότερον κατὰ τῆς πίστεως. Ἐξ ἰσου

τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν 1 Μαρτίου 1969 καὶ ὀρίζομεν χρονικὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς μέχρι τῆς 10 Μαρτίου 1969, μὲ θέμα ἡμερησίας διατάξεως: «Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ συναφὴς ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία».

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰανουαρίου 1969

Ἐν Ὄνόματι τοῦ Βασιλέως

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΩΪΤΑΚΗΣ

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΕΟΦ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ὁμως μέγα θάρρος ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐκθέσωμεν, ἐρημνεύσωμεν καὶ διαδώσωμεν τὴν πίστιν μας σήμερον.

Δὲν ἀποδέχεται τις τὸν Ἀγνωστικισμόν καὶ Μηδενισμόν, χωρὶς νὰ ὑποστῇ καὶ τὰς φυσικὰς ἐκ τῆς ἀποδοχῆς αὐτῆς ἐπιπτώσεις καὶ συνεπείας. Ἡ πείρα μαρτυρεῖ, ὅτι τὰ ρεύματα αὐτὰ ὑπῆρξαν καὶ εἶναι ὄντως εἰς λαβύρινθος. Σήμερον πρέπει νὰ διακηρυχθῇ στεντορεῖα τῆ φωνῆ, ὅτι ἡ πίστις εἰς τὸν Θεὸν δὲν εἶναι ἀπαραίτητος μόνον ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκ φόβου πρὸς τὰ περίξ αὐτοῦ αἰσθάνεται τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην προστασίας καὶ παρηγορίας. Δὲν καλεῖται νὰ πιστεύσῃ ἐξ ἀνάγκης, διὰ νὰ εὐρὴ συμπαραστάτην καὶ βοηθόν, ὥστε νὰ ἱκανοποιηθῇ κατὰ κόρον, ὅπως κατὰ τὸ παρελθόν ἐτονίζετο, τὸ ἔσθικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Μᾶλλον ἀπαιτεῖται μία κατάφασις ἐκ μέρους του. Ἐνα κατηγορηματικὸν «ναί» ἐκεῖ ὅπου ἐνεδρεύει ἡ ἀμφιβολία καὶ ἡ ἄρνησις. Δὲν ἀποκλείεται μία ἔκφρασις τῆς πίστεως νὰ συναντήσῃ τὰς συνήθεις παρεξηγήσεις. Πολλοὶ καὶ σήμερον ἀκόμη θεωροῦν τὸν Θεὸν ὡς αἰνιγμα. Ἡ οὐσία δὲν ἔγκειται εἰς τὸ πῶς θὰ ὀρίσωμεν τὸν Θεὸν ἢ πῶς θὰ τὸν ἀποδείξωμεν. Ὅ,τι προέχει εἶναι ἡ στάσις μας, ὁ τρόπος δηλ. τῆς ἐκφράσεως καὶ καταφάσεώς μας αὐτῆς δι' ἔργων ἀπτόων καὶ ζωντανῶν. Τὸν Θεὸν ἢ τὸν ἀρνοῦνται ἢ τὸν ἀποδέχονται. Ἀποδοχὴ δὲν σημαίνει παθητικὴν μόνον ἀντίστασιν ἐναντι τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀδικίας. Σημαίνει κάτι πρὸς ἄλλο: πεποιθήσιν σταθεράν καὶ ἀκλόνητον, ὅτι ὁ κόσμος παρ' ὄλην του τὴν ἀρρυθμίαν καὶ ἀτασθαλίαν ἔχει καὶ τόσας ἄλλας ὠραίας καὶ ὠφελίμους πλευράς. Ἀρκεῖ νὰ τὰς ἀνακαλύψωμεν, νὰ τὰς ἐγγίσωμεν καὶ κατόπιν νὰ τὰς συσχετίσωμεν καὶ συνδέσωμεν μὲ τὴν καθημερινὴν μας ζωὴν.

Πῶς θὰ πλησιάσωμεν ὅ,τι ἄκλον, ὠραῖον καὶ ὠφελίμον ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον; Ποῖον δρομολόγιον πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν; Δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄνευ εἰδικοῦ σκοποῦ, ἢ ὑφισταμένη οὕτως εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν τάξιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρετῶν. Εἰς τὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν ἐμφανίζεται ὡς πρώτη καὶ σπουδαιότατη ἡ πίστις. Εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅτε ἡ πίστις ὑφίσταται ἀκαταπαύστως τόσας ἐφόδους καὶ ἐπιθέσεις, θὰ ἐνόμιζέ τις, ὅτι θὰ ἔπρεπε μᾶλλον ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐλπίς νὰ ἔχουν προβάδισμα καὶ προτεραιότητα. Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι καὶ ἡ ἀγάπη χρῆζει ἀναλύσεως εἰς ὅλας τὰς διαστάσεις της. Ἐγινε τόση σύγχυσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν εὐαισθησίαν, τὴν συμπάθειαν, τὴν συμπόνιαν καὶ τὸν λεπτεπίλεπτον καὶ πλαδαρὸν αἰσθηματισμόν, ὥστε μία ἀνάλυσις τῆς ἀγάπης νὰ καθίσταται πλέον ἀναγκαία. Ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι μόνον στροφή πρὸς τὸν πτωχὸν καὶ πεινῶντα. Εἶναι κάτι πολὺ βαθύτερον καὶ συγχρόνως κάτι πολὺ ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον. Ἀλλὰ τόσον εἰς τὴν μίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν, διὰ νὰ κινήθῃ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ἐνδεῆ καὶ δυστυχῆ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ, πρέπει νὰ πιστεύῃ, ὅτι οἱ δυστυχεῖς αὐτοὶ εἶναι ἀδελφοὶ του. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐμφανίζεται ἡ πίστις, ὡς ἀρχὴ τῶν ἀρετῶν, ὡς ζώπυρον κίνητρον καὶ αἰτία αὐτῶν.

Ἐάν ἡ πίστις εὐρίσκεται ἐν κινδύνῳ, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι συχνάκις ἡμεῖς οἱ πιστεύοντες τὴν ἐμφανίζομεν καὶ τὴν προβάλλομεν κακῶς. Ἡ πίστις δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν καὶ συνάφειαν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν βε-

βαιότητα. Ἡ πίστις εἶναι ἡ βεβαιότης περὶ ἐνὸς κόσμου τελείως διαφορετικοῦ ἀπὸ τὸν γνωστὸν εἰς ἡμᾶς κόσμον. Βασίζεται εἰς μίαν ἐσωτερικὴν συγκατάθεσιν, ἢ ὅποια δὲν σχετίζεται καθόλου μὲ τὸ ἔλλογον ἢ ἄλογον. Εἶναι προῖον μιᾶς ἐσωτερικῆς, ὠρίμου καὶ καλῶς μελετημένης συγκαταθέσεως καὶ συνεπινεύσεως. Ἐκαστος φθάνει ἐκεῖ, εἰς τὴν πίστιν, ἀπὸ διαφορετικὸν δρόμον, μὲ τὴν δύναμιν τῆς Χάριτος καὶ κατὰ τρόπον τελείως ἰδιάζοντα εἰς τὰς προσωπικὰς περιπετείας καὶ τοὺς κλυδωνισμοὺς ἐνὸς ἐκάστου.

* * *

Τὸ θέμα τῆς κατανοήσεως μιᾶς ἀληθείας ἀπασχολεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πάντα σοβαρῶς σκεπτόμενον ἄνθρωπον. Φθάνει μόνον ἡ λογικὴ, ἢ μήπως ἀπαιτεῖται καὶ μία ἐπέμβασις ἀνωτέρα; Ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος διὰ μακρῶν ἀσχολεῖται μὲ τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἀληθείας. Ἀπευθυνόμενος εἰς τοὺς Κατηχουμένους τῆς Ἰππῶνος, ὑποδεικνύει εἰς αὐτοὺς τὸν ἀσφαλῆ καὶ βέβαιον τρόπον ἀποκτήσεως τῆς ἀληθείας διὰ τῶν ἐξῆς:

«Θέλεις νὰ ἐννοήσῃς; Πιστεύσε! Ἡ κατανόησις εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς πίστεως. Μὴ ἐννοῆς διὰ νὰ πιστεύσῃς, ἀλλὰ πιστεύσε διὰ νὰ ἐννοήσῃς. Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ θελήματος τοῦ Πατρὸς, ὅπως ὅλοι γνωρίζομεν, εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου Του, δηλαδὴ παντὸς ὅ,τι ἀρέσκει εἰς Αὐτόν. Ὁ Κύριος ἄλλωστε μὲς λέγει, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ εἶναι νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν ἀποστείλαντα Αὐτόν. «Πιστεύετε εἰς Αὐτόν», καὶ ὄχι ἀπλῶς νὰ πιστεύσετε. Πιστεύομεν τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, ἀλλὰ δὲν πιστεύομεν εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον. Πιστεύομεν τὸν Πέτρον, ἀλλὰ δὲν πιστεύομεν εἰς τὸν Πέτρον. Τί ἐστὶ πιστεύειν εἰς Αὐτόν; Τὸ ν' ἀγαπᾶς διὰ τῆς πίστεως. Νὰ χαίρεσαι διὰ τῆς πίστεως, νὰ βαδίζῃς πρὸς Αὐτόν διὰ τῆς πίστεως καὶ νὰ ἐνσωματώνῃσαι μὲ τὰ μέλη Του. Τοιαύτην πίστιν ἀπαιτεῖ ὁ Θεός. Ὅ,τι ἀναμένει ὁ Θεὸς δὲν τὸ λαμβάνει, χωρὶς νὰ δώσῃ προηγουμένως καὶ τοὺς τρόπους πρὸς εὐρεσίαν του. Αὐτὴ εἶναι ἡ τόσον καλῶς ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον περιγραφομένη πίστις, ὅτι δηλαδὴ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ «οὔτε ἀκροβυστία οὔτε περιτομὴ ἰσχύει, ἀλλὰ πίστις δι' ἔργων ἐνεργουμένη» (Homel. XXIX, 6 ad St. Joh. n.).

(Συνεχίζεται)

✠ Ὁ Καλαβρίας ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτευούσης Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς (Πρακτικὸν τῆς 23/1/69), ἅπαντες οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς Χώρας εἰς τοὺς ὁποίους ἀπεστέλλετο ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δὲν θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς τὸ φύλλον κ α θ ὕ π ο χ ρ ε ω σ ι ν. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ἐκάστου Ἱ. Ναοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολή, διὰ νὰ ἔχωσι τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ Περιοδικοῦ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῶν Ἱ. Ναῶν, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως, συναποστέλλοντες καὶ τὴν ἐξ 100 δραχμῶν ἐτησίαν συνδρομὴν πρὸς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὁδὸς Ἀγ. Φιλοθέης 19, Ἀθήναι (117).

Η ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

6. ΟΙ ΣΤΕΝΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ,

Ὁ νέος κυριάρχης Ἐπίσκοπος, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του, βοηθεῖται ὑπὸ ἐπιτελείου προσοντούχων κληρικῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐκτελεῖ ὠρισμένα καθήκοντα καὶ ἔχει καθωρισμένας διὰ κανονισμοῦ εὐθύναι καὶ ὑποχρεώσεις.

Τὸ ἐπιτελεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον καλεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ «ἡ Οἰκογένεια» (Familia) τοῦ Ἐπισκόπου, περιλαμβάνει συνήθως τοὺς Χωρεπισκόπους, τοὺς Βοηθοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς Ἀρχιδιακόνους καὶ τὸν προϊστάμενον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

α) Χωρεπίσκοποι:

Ὁ θεσμὸς τῶν Χωρεπισκόπων ἀνέζησε κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν καὶ ἐξειλίχθη λίαν ἱκανῶς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας, εἰς τρόπον ὥστε ἔλαι σχεδὸν αἱ ἐπισκοπαί, ὡς θὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης κατωτέρω, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἔχουν σήμερον ἓνα ἢ δύο ἢ καὶ περισσοτέρους Χωρεπισκόπους. Ὁ Χωρεπίσκοπος εἶναι ἐπίσκοπος ἄνευ θρόνου καὶ δικαιοδοσίας. Οὗτος διορίζεται ὑπὸ τοῦ Στέμματος, ὡς ἦδη ἐλέχθη, τῇ ὑποδείξει τοῦ ἐπισκόπου τῆς περιοχῆς καὶ λαμβάνει τὸν τίτλον μιᾶς πόλεως τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν καλεῖται νὰ διακονήσῃ, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ Ἐρρίκου τοῦ 8ου. Ἡ σχέσις τοῦ Χωρεπισκόπου πρὸς τὴν πόλιν εἶναι ἀπλῶς ὀνομαστικὴ καὶ οὐχὶ κυριαρχικὴ, καθ' ὅσον οὗτος δὲν ἔχει ἔδραν. Τὰ καθήκοντά του καθορίζονται ὑπὸ τοῦ κυριάρχου Ἐπισκόπου, ἀλλ' εἶναι κάτοχος «πλήρους κυριότητος», δηλ. καθίσταται ἰδιοκτῆτης Ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (οἰκίας-Γραφείου κλπ.) καὶ δύναται νὰ μετακινήθῃ κατὰ βούλησιν ἐν ἀντιθέσει μὲ τὸν «τιτουλάριον ἢ ἐφημέριον» ἱερέα, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ μετακινήθῃ.

Ἡ κυρία δρᾶσίς του εἶναι, ὡς ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης, νὰ ἀντικαθιστᾷ τὸν κυριάρχον ἐπίσκοπον εἰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἄλλας κοινωνικὰς ἐκδηλώσεις, νὰ μεταδίδῃ τὸ χρῖσμα, νὰ τελῇ Θείας Λειτουργίας καὶ γενικῶς νὰ ἐκτελῇ τὰς ἐντολάς τοῦ Ἐπισκόπου καὶ νὰ ἀναπληροῖ αὐτὸν ὅπου εἶναι ἀναγκαῖον καὶ ἐπεῖγον.

Οὗτος λαμβάνει μισθὸν ἄνω τῶν 2,400 Λιρῶν ἐτησίως, ἐπὶ πλεόν δωρεᾶν κατοικίαν, ἔξοδα Γραφείου καὶ κινήσεως. Βεβαίως, περὶ τῶν λεγομένων ἐν τῇ Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ «τυχερῶν» οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ λόγος ἐνταῦθα καθ' ὅτι εἶναι ἀνύπαρκτα καὶ ἄγνωστα εἰς τοὺς πιστοὺς, τοὐλάχιστον διὰ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Δέον νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἐν περιπτώσει θανάτου ἢ ἀποχωρήσεως ἢ μεταθέσεως (ἐπιτρέπεται τὸ «μεταθετὸν» εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγγλίας) τοῦ

κυριάρχου ἐπισκόπου, διὰ νὰ παραμείνῃ ὁ Χωρεπίσκοπος εἰς τὴν διακονίαν του, θὰ πρέπει νὰ λάβῃ ἀνάγνωσιν τῆς ἐντολῆς παρὰ τοῦ νέου κυριάρχου Ἐπισκόπου.

Τέλος, οἱ Χωρεπίσκοποι παραμένουν ὡς τοιοῦτοι σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν διακονίαν τῆς ζωῆς των, καθ' ὅτι δὲν προβλέπεται ἀπαραιτήτως νὰ προάγωνται εἰς κυριάρχους ἐπισκόπους, ἐκτὸς βεβαίως ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων.

β) Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι:

Οἱ Βοηθοὶ Ἐπίσκοποι ἔχουν συνήθως μικροτέραν δικαιοδοσίαν τῆς τῶν Χωρεπισκόπων. Οὗτοι δὲν φέρουν οὐδένα τίτλον καὶ εἶναι γνωστοὶ μὲ τὸ ἐπώνυμον αὐτῶν, οὐτινος προηγεῖται ἡ λέξις «Ἐπίσκοπος», π.χ. Ἐπίσκοπος Γεώργιος Smith. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οἱ βοηθοὶ ἐπίσκοποι εἶναι κατὰ τινα τρόπον συνταξιοῦχοι, οἵτινες διώκουν πρότερον ἐπισκοπὴν ἰδίαν ἢ ἦσαν χωρεπίσκοποι καὶ ἔχουν ἤδη παραιτηθῆ τῶν θέσεων αὐτῶν. Καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἢ προσφορὰ ἐντὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας εἶναι μεγίστη καὶ λίαν ἀποδοτικὴ. Ὁ μισθὸς τῶν βοηθῶν ἐπισκόπων εἶναι περίπου ὁ αὐτὸς ὡς τῶν χωρεπισκόπων.

γ) Ἀρχιδιάκονοι:

Ἐν ἐκάστη ἐπισκοπῇ ὑπάρχουν συνήθως δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρες ἀρχιδιάκονοι, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ἀνωτέρους ἐπιτελεῖς τοῦ ἐπισκόπου. Οὗτοι, θὰ ἔλεγέ τις, ὅτι ἀντιστοιχοῦν πρὸς τοὺς Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, μὲ εὐρυτέρας ὅμως δικαιοδοσίας καὶ καθήκοντα ἀπ' αὐτῶν.

Ἡ ἐπισκοπὴ διαιρεῖται εἰς γεωγραφικὰ τμήματα ὀνομαζόμενα Ἀρχιδιακονίας, οἱ δὲ ἀρχιδιάκονοι ἀσκοῦν δικαιοδοσίαν νομίμως κατοχυρωμένην ἐφ' ἑνὸς ἐκάστου τῶν τμημάτων τούτων.

Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιδιακόνου, τὸ ὁποῖον ἐξειλίχθη περισσότερο εἰς τὴν Δύσει παρὰ εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας ἐνωρὶς κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα. Ἀρχικῶς τὰ καθήκοντα τοῦ ἀρχιδιακόνου συνίσταντο εἰς τὸ νὰ διανεμῇ τὰς δωρεὰς τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς πένητας, νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ κλήρου καὶ τὰς ἐπισκευὰς τῶν ἱερῶν ναῶν. Οὗτος, λίαν ἐνωρὶς, τὸ ἀξίωμα τοῦτο προσέλαβε σημαντικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἰδίως ὅταν μετὰ τὴν Νορμανδικὴν κατοχὴν οἱ ἐπίσκοποι ὑπεχρεοῦντο νὰ προσέρχωνται εἰς λίαν παρατεταμένας διασκέψεις μετὰ τοῦ βασιλέως, ἀνέθετον οὗτοι τὴν ἐκτέλεσιν πολλῶν καθηκόντων των εἰς αὐτούς.

Σήμερα τὰ κύρια καθήκοντα τοῦ Ἀρχιδιακόνου εἶναι ἡ «ἔρευνα». Κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβῶς τρόπον καθ' ὃν ὁ ἐπίσκοπος ἐπιθεωρεῖ τὸν κλῆρον τῆς ἐπισκοπῆς του, ὁ ἀρχιδιάκονος ἐπιθεωρεῖ τὸν κλῆρον τῆς ἀρχιδιακονίας του. Ἔχει καθήκον νὰ περιοδεύῃ συνεχῶς καὶ νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν του ἐνοριακοὺς ναοὺς καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ ἱδρύματα. Λέγεται, ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅτι ὁ ἀρχιδιάκονος εἶναι «ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἐπισκόπου καὶ ὁ ἀντιβασιλεὺς αὐτοῦ».

Οὗτος φροντίζει κυρίως διὰ τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ ναοῦ καὶ τῶν πέριξ αὐτοῦ οἰκημάτων καὶ ἐπιθεωρεῖ τούτους «ἀπὸ τὴν κρύπτην μέχρι τῶν θόλων». Μέχρι πρό τινας ἦτο δύσκολον εἰς τὸν ἀρχιδιάκονον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐπισκευῶν τῶν ναῶν καὶ οἰκημάτων. Ἀπὸ τοῦ ἔτους ὅμως 1955 ἕνας νόμος «περὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν Ναῶν» ἔχει ἐνισχύσει σημαντικῶς τὴν θέσιν του. Εἰς τὸ μέλλον—σύμφωνα μὲ τὸν νέον νόμον—οἱ Ναοὶ θὰ ἐξετάζονται ἀνὰ πᾶσαν πενταετίαν ὑπὸ ἀρχιτεκτόνων, οἱ ὅποιοι τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ἀρχιδιακόνου θὰ κανονίζουσι τὸ πρόγραμμα τῶν ἐπισκευῶν.

Ζητεῖται, ἐπίσης, πάντοτε ἡ συμβουλὴ του πρὶν ἢ γίνουσι τροποποιήσεις τινὲς εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ, εἰς τὸ π ρ ε σ β υ τ έ ρ ι ο ν (Vicarage) καὶ ἀλλαγαὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διακόσμησιν τοῦ ναοῦ. Σὺν τοῖς ἄλλοις, ταξιδεύων διαρκῶς ὁ ἀρχιδιάκονος, περισυλλέγει συνεχῶς τὰς γνώμας τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς ἀρχιδιακονίας του, τὰς ὁποίας ἐκθέτει λεπτομερῶς εἰς τὸν κυριάρχην ἐπίσκοπον καὶ καθίσταται οὕτω, τρόπον τινά, ὁ σύνδεσμος μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου. Εἰς τινὰς περιπτώσεις, ὁ ἀρχιδιάκονος εἶναι ὡσαύτως καὶ ἐφημέριος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς, εἰς πλείστας ὅμως ἄλλας περιπτώσεις οὗτος εἶναι προϊστάμενος Ναοῦ τινος, δύναται δὲ νὰ εἶναι καὶ χωρεπίσκοπος.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκόλως νοεῖται, ὅτι ὁ ἀρχιδιάκονος ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶναι ὅ,τι ὁ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ τοιαύτη, ἀλλὰ εἶναι βεβαίως πρεσβύτερος, τελῶν πάντοτε τὰ ἁγιαστικά του καθήκοντα, φέρων συγχρόνως τὸν βιβλικὸν καὶ ἀρχαιοπρεπῆ τίτλον τοῦ ἀρχιδιακόνου.

Ἐκτὸς τοῦ ἀρχιδιακόνου τοῦ Westminster, τοῦ ὁποίου τὸ ἀξίωμα εἶναι ἀπλῶς τιμητικὸν καὶ τοῦ ἀρχιδιακόνου τῆς ἐπισκοπῆς Sodor καὶ Man, ὅστις διορίζεται ὑπὸ τοῦ Στέμματος, ἅπαντες οἱ λοιποὶ Ἀρχιδιάκονοι διορίζονται ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων ἐκ τοῦ κλήρου τῆς Ἐπισκοπῆς των, τὸ δὲ ὑπόβλημα αὐτῶν εἶναι ἰσόβιον. Δέον νὰ σημειωθῇ ἐπίσης, ὅτι οἱ δύο ἀρχαιότεροι ἀρχιδιάκονοι ἐκάστης ἐπισκοπῆς εἶναι αὐτεπαγγέλτως μέλη τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου καὶ τῆς Ἐθνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνελεύσεως.

Σήμερα υπάρχουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας 105 Ἀρχιδιάκονοι. Ὁ μισθὸς τοῦ ἀρχιδιακόνου δὲν εἶναι καθωρισμένος καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Ἐπισκοπῆς εἰς τὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ, ὡς καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων παραγόντων· πάντως ἀνέρχεται περίπου εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1,500 Λιρῶν ἑτησίως.

δ) Ὁ Καθεδρικός Ναός, ὁ προϊστάμενος καὶ τὸ κληρικοσυμβούλιον:

Ἐν ἐκάστη ἐπισκοπῇ ὑπάρχει εἰς καθεδρικός ναός, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ ἐπίσημον κέντρον τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐξουσίας καὶ τὴν φυσικὴν ἐστίν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῆς Ἐπισκοπῆς. Ὀνομάζεται καθεδρικός ναός ὅχι διότι εἶναι ὁ μεγαλύτερος τῶν ἐνοριακῶν ναῶν—πολλάκις εἶναι καὶ μικρότερος— ἀλλὰ διότι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἡ «Καθέδρα», ὁ θρόνος δηλονότι τοῦ ἐπισκόπου.

Ὁ ἐπίσκοπος Γεώργιος Bell εἰς τὸ μνημονευθὲν βιβλίον του (σελὶς 83) περιγράφει ὡς ἐξῆς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας: «Εἶναι δυνατὸν πολλὰ νὰ εἴπη τις περὶ τοῦ διακεκριμένου χαρακτηριστῆρος τοῦ συστήματος τῶν Καθεδρικῶν Ναῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, τῆς ὠραιότητος αὐτῶν τῶν ναῶν καὶ τοῦ περιβάλλοντος, τῆς συνθέσεως τοῦ κλήρου, τῶν μουσικῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν, τῆς γοητείας τὴν ὁποίαν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων πάσης τάξεως, περὶ τῶν ἐξαιρετικῶν εὐκαιριῶν, τὰς ὁποίας παρουσιάζουσι πρὸς καλλιέργειαν τοῦ θρησκευτικοῦ συναίσθηματος, ὡς καὶ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐν αὐτοῖς συνδυάζεται καὶ συνεργάζεται τέχνη καὶ θρησκεία, τοῦθ' ὅπερ ἀπαραίτητον καὶ ἐφετὸν τυγχάνει. Ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα, ὅτι τὸ αὐξὸν ἐνδιαφέρον περὶ τῶν ἀρχαίων καθεδρικῶν Ναῶν ἀποτελεῖ ἐν τῶν ἐνθαρρυντικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν τελευταίων δέκα ἐτῶν».

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχουν σήμερα περὶ τοὺς 43 Καθεδρικοὶ Ναοί, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι πολὺ ἀρχαῖοι, ἄλλοι δὲ εἶναι νεώτερα κτίσματα, ὡς ὁ περίφημος καθεδρικός ναός τοῦ Coventry, ὁ ὁποῖος ἐκτίσθη μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον. Ἐκ τῶν 22 παλαιῶν καθεδρικῶν ναῶν, ἐννέα ὀνομάζονται τῆς «παλαιᾶς θεμελιώσεως», διότι ἐξυπηρετοῦντο πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, οὕτω δὲ οὐδεμία μεταβολὴ ἐγένετο ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν αὐτῶν κατὰ τὴν Μεταρρύθμισιν. Ἐξηκολούθουν νὰ ἔχουν τὸν Δεκάκον (Dean), δηλαδὴ τὸν προϊστάμενον αὐτῶν καὶ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐφημερίους των, ὡς καὶ τὸ σῶμα τῶν ἐσωτερικῶν ἐφημερίων τῶν βιούντων ἐν τοῖς οἰκήμασι τοῦ ναοῦ.

Οἱ ἄλλοι δέκα τρεῖς Καθεδρικοὶ Ναοὶ ὀνομάζονται τῆς «νέας θεμελιώσεως», διότι ἐτέλουν ὑπὸ τὴν διοίκησιν μοναχῶν μεθ' ἑνὸς ἡγουμένου ἐπὶ κεφαλῆς. Ὅτε δὲ κατηγορήθησαν τὰ ἄλλα μοναστήρια, συγκατηρήθησαν καὶ τὰ μοναστικά ἱδρύματα τῶν ναῶν τούτων, ἐτροποποιήθη δὲ καὶ ἡ διοίκησις αὐτῶν, τεθεῖσα ὑπὸ τὸν Δεκάκον καὶ σῶμα ἐκ τεσσάρων μέχρι δώδεκα (Canons Residentiary), δηλ. Κανονικῶν ὡς ὀνομάζονται μέχρι σήμερα, οἱ ὅποιοι διέμενον ἐν τοῖς οἰκήμασι περὶ τὸν καθεδρικὸν ναόν. Οὗτοι, μαζὶ μὲ τὸν Δεκάκον, ἀποτελοῦν τὸ λεγόμενον Κληρικοσυμβούλιον, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶδομεν, ἐκλέγει τὸν ἐπίσκοπον. Οἱ Κανονικοὶ σήμερα εἶναι λίαν πεπειραμένοι κληρικοί, συγγραφεῖς καὶ κήρυκες τοῦ θεοῦ λόγου καὶ ἔχουν παρρησίαν παρὰ τῷ κλήρῳ καὶ τῷ λαῷ τῆς Ἐπισκο-

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ

Αί πληροφορίες δέον νά ἀναφέρονται:

α) Εἰς τὰς κλιματολογικὰς συνθήκας. Τοιουτοτρόπως θά ἀποφευχθοῦν αἱ παρατηρούμεναι συχναί, ἀπό τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὴν ξένην γῆν, στομαχικαὶ παθήσεις καὶ ἄλλαι ἐνοχλήσεις, διὰ τὰς ὁποίας διαμαρτύρονται οἱ νεοαφικνούμενοι καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιδρῶν ψυχολογικῶς καὶ δημιουργοῦν σωρείαν προβλημάτων ἀπ' αὐτῆς ἤδη τῆς πρώ-

της ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς των, ὡς καὶ προστριβὰς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς διευσθύνσεως τῶν ἐργοστασίων.

Ὁ ἐργοδότης ἀναμένει, ἅμα τῇ ἀφίξει τοῦ ἐργάτου, νά τὸν τοποθετήσῃ δι' ἀπόδοσιν ἐργασίας καὶ παραγωγῆν καὶ ὄχι δι' ἀνάρρωσιν. Τοῦτο προϋποθέτει ἀφ' ἐνὸς μὲν σωματικὴν ἀκραιότητα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἠθικὸν θάρρος, μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει νά εἶναι ὡπλισμένος ὁ μετανάστης, διὰ νά ἀντιμετωπίσῃ τὴν ὅποιανδήποτε ἀντιξοό-

πῆς. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν κατέχει καὶ μίαν εἰδικὴν «Διακονίαν» εἰς τὸ ἔργον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ.

Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ (Dean εἰς τοὺς ναοὺς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἄλλοτε ἐφημεριακοὶ καὶ μετεβλήθησαν εἰς Καθεδρικοὺς ὀνομάζονται Provost = πρωθιερεὺς), ἔρχεται εὐθὺς μετὰ τὸν ἐπίσκοπον ἐκτὸς τοῦ ναοῦ, ἀλλ' οὗτος ἔχει μεγαλύτερας δικαιοδοσίας ἀπὸ τὰς τοῦ ἐπισκόπου ἐν τῷ ναῷ. Ὁ Ναὸς εἶναι τρόπον τινὰ «ἰδιοκτησία του» καὶ ἔχει τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δύναμιν νά μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον ἐντὸς τοῦ ναοῦ καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐπισκόπου του, ὅστις ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἔχει τὸν θρόνον του (πρᾶξις ἀκατανόητος καὶ τελείως ἀντικανονικὴ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους).

Κλασσικὰ παραδείγματα τοιαύτης πράξεως εἶναι:

α) Ἡ ἄρνησις τοῦ προϊσταμένου τοῦ Westminster πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, ἐν ἔτει 1867, ὅτε συνῆλθε τὸ πρῶτον συνέδριον τοῦ Λάμπει, νά ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὀλόκληρον σχεδὸν τὴν ἱεραρχίαν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας νά τελέσουν τὴν θείαν Λειτουργίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦτον, καθ' ὅτι διεφώνει ὡς πρὸς τὴν σύγκλησιν τοῦ Συνεδρίου, καὶ

β) Ἡ συγκατάθεσις τῶν προϊσταμένων τοῦ Westminster καὶ τοῦ Ἀγίου Παύλου, ὅπως κηρύξῃ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τῶν ναῶν τούτων ὁ πολὺς Ἐπίσκοπος Birmingham Dr. Barnes κατὰ τὸ ἔτος 1927, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ πολλῶν ἱεραρχῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Βεβαίως αἱ περιπτώσεις αὗται δὲν εἶναι συχναί, ἀντιθέτως δὲ ὑπάρχει συνεργασία μετὰ τοῦ ἐπισκόπου σχεδὸν πάντοτε καὶ ὁ προϊστάμενος μαζὶ μὲ τοὺς Κανονικοὺς ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἐπισκόπου, τὸ ὁποῖον τὸν βοηθεῖ εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς πολυπλεύρου διακονίας του.

Ὁ Προϊστάμενος διορίζεται ὑπὸ τοῦ Στέμματος καθ' εὐθείαν, ἐνῶ οἱ Κανονικοὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, καίτοι εἰς ἐπίρους Καθεδρικοὺς Ναοὺς, ὡς ὁ Ἅγιος Παῦλος τοῦ Λονδίνου, καὶ αὐτῶν ὁ διορισμὸς γίνεται ὑπὸ τοῦ Στέμματος.

Αἱ σχέσεις τοῦ ἐπισκόπου μετὰ τοῦ Κληρικοσυμβουλίου καὶ μετὰ τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ καθορίζονται ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Ναοῦ. Ὡς ἤδη ἐσημειώθη, ἡ

ἐξουσία τοῦ ἐπισκόπου εἶναι περιορισμένη καὶ δὲν εἶναι ὁ «Συνήθης» τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ, ὡς εἶναι ὁ «Συνήθης» παντὸς ἄλλου ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς Ἐπαρχίας του. Καίτοι ἔχει τὸν θρόνον του ἐντὸς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ καὶ προσέρχεται τακτικῶς εἰς τὰς θείας Λειτουργίας, δὲν δύναται νά ἐπέμβῃ εἰς τὴν διεξαγωγὴν αὐτῶν καὶ μόνον εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις δικαιούται νά κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον ἢ νά τελέσῃ ὁ ἴδιος τὴν Λειτουργίαν. Ἐχει ὅμως τὸ δικαίωμα τῆς «ἐρεῦνης» καὶ τῆς «ἀνακρίσεως».

Δέον νά σημειωθῇ, ὅτι οἱ προϊστάμενοι τῶν Καθεδρικών Ναῶν εἶναι ὅ,τι ἐκλεκτὸν ἀπὸ ἀπόψεως μορφωτικῆς καὶ ἠθους ἔχει νά παρουσιάσῃ ὁ Ἀγγλικανικὸς κληρικός, πολλάκις δὲ συμβαίνει ὁ προϊστάμενος νά ἔχῃ μεγαλύτερα προσόντα καὶ νά εἶναι ἰκανώτερος καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐπισκόπου του.

Τέλος, ὁ μισθὸς τοῦ προϊσταμένου ἀνέρχεται περίπου εἰς 2.400 Λίρας ἐτησίως, ὡς εἶναι ὁ μισθὸς τῶν Χωρεπισκόπων. Ὑπάρχουν προϊστάμενοι, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν μισθὸν μεγαλύτερον τοῦ τῶν Χωρεπισκόπων, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ὁ προϊστάμενος τοῦ Westminster Abbey καὶ ὁ προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ὁξφόρδης, οἵτινες λαμβάνουν 3.000 Λίρας ἐτησίως ἕκαστος, τουτέστιν τὸν αὐτὸν μισθὸν, τὸν ὁποῖον λαμβάνει καὶ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ὁξφόρδης. Σημειωτέον, ὅτι ὑπάρχουν καὶ προϊστάμενοι, οἵτινες λαμβάνουν μικρότερον μισθὸν τοῦ ἀνωτέρω ἀναφερομένου τῶν 2.400 Λιρῶν, π.χ. ὁ προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Παύλου Λονδίνου λαμβάνει 2.000 Λίρας ἐτησίως, τοῦ δὲ Λίβερπουλ 1.500 Λίρας (περὶ τῆς μισθοδοσίας κλπ. βλέπε λεπτομερείας Whitaker 1966 σελ. 478-484).

Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς μισθοὺς τῶν Κανονικῶν, οὗτοι κυμαίνονται περὶ τὰς 1,500 Λίρας ἐτησίως, ἤτοι περὶ τὰς 130 χιλιάδας Ἑλληνικὰς δραχμάς.

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἐκτενεῖς περιγραφὰς περὶ τῶν ἐπισκοπῶν, τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτῶν, θεωροῦμεν σκόπιμον νά παραθέσωμεν κατωτέρω στοιχεῖα, ἅτινα δεικνύουν τὴν σύγχρονον κατάστασιν τῶν δύο τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας Ἀρχιεπισκοπῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Ἡλεῖας ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

τητα, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης στιγμῆς, ἦτις καὶ θὰ εἶναι ἀποφασιστικὴ καὶ βαρύνουσα διὰ τὴν περαιτέρω παραμονὴν καὶ ἐργασίαν του εἰς τὸ νέον κλίμα.

β) Τὸν τρόπον ἐργασίας. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἐν Εὐρώπῃ κρατοῦσα ἀντίληψις περὶ ἐργασίας, ἡ ἐργασιακὴ, οὕτως εἰπεῖν, ἠθικὴ, ἀποτελεῖ βασικὸν κανόνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὅλης κοινωνικῆς τῆς Πολιτείας ἐξελίξεως, ἀναβιβασθεῖσα εἰς τὸ ἠθικὸν ἐκεῖνο ἀξίωμα, κατὰ τὴν παυλικὴν ἔκφρασιν, «ὁ μὴ ἐργαζόμενος μηδὲ ἐσθιέτω». Δυστυχῶς, ἡ τοιαύτη ἀντίληψις περὶ ἐργασίας καθόλου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἀποβῆ καὶ δι' ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἀξίωμα ἠθικόν. Ἡ διαφορὰ, λοιπόν, αὕτη ἀντιλήψεως περὶ ἐργασίας ἀπέβη πολλάκις εἰς τὸ παρελθὸν αἰτία καὶ ἀφορμὴ σοβαρῶν ἀντεγκλήσεων μεταξὺ μεταναστῶν Ἑλλήνων ἐργατῶν καὶ ξένων ἐργοδοτῶν. Βεβαίως, δὲν πρέπει εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ παραθεωρηθῆ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν δι' ἐργασίαν εἰς τὰς βιομηχανικὰς πόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποδημησάντων ἢ καὶ νῦν ἀκόμη ἀποδημούντων Ἑλλήνων προήρχετο καὶ προέρχεται ἐξ ἀγροτικῶν περιοχῶν, ὅπου ἕκαστος μηδεὶν λόγον ἔχων νὰ ἀποδώσῃ περὶ τοῦ πῶς, πότε καὶ πόσον θὰ ἐργασθῆ εἰς τὸ ἴδιον κτήμα—μικρὸν ἢ μεγάλο—δὲν ἐτέλει ὑπὸ νόμους καὶ κανόνας ἐργασίας, ὁ ἴδιος ὢν καὶ ἐργάτης καὶ ἐργοδότης καὶ συνεπῶς κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ καθορίζων τὸ ὥράριον ἐργασίας του, χωρὶς ποτε νὰ σκεφθῆ, ὅτι τοῦτο εὕρισκεται καὶ τελεῖ εἰς ἀναλογίαν μὲ τὸ προσδοκώμενον κέρδος ἀφ' ἑνὸς καὶ εἰς σχέσιν καὶ ἀναφορὰν, ἀφ' ἑτέρου, πρὸς τὴν ὅλην ὑπόστασιν τοῦ ἐργοστασίου καὶ τῆς καθόλου οἰκονομίας.

γ) Τὸν τρόπον ζωῆς. Αἱ καθόλου συνθηκαὶ ἐργασίας εἰς τὴν «νέαν χώραν» δημιουργοῦν καὶ νέον τρόπον ζωῆς, ὁ ὁποῖος διήκει δι' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου καὶ ἐπηρεάζει αὐτόν.

Τὸ σημεῖον τοῦτο προβάλλει διὰ τὸν μετανάστην μας ὡς «νέα ἀποκάλυψις». Μία τοιαύτη ὁμως ἀποκάλυψις ἐμπερικλείει ἐν ἑαυτῇ κινδύνους, καὶ δὴ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον τῆς «ἐρμηνείας» τῆς. Ἡ θὰ ἐρμηνευθῆ καλῶς καὶ τότε θὰ ἀποβῆ πηγὴ νέας δυνάμεως καὶ δημιουργίας δι' αὐτόν, ἢ θὰ παρερμηνευθῆ καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς ἐσφαλμένην ἀντίληψιν τοῦ νέου τρόπου ζωῆς, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀποκαλύπτεται εἰς τὴν ξένην γῆν, καὶ θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν καταστροφὴν.

Μέχρι χθὲς εἰργάζετο διὰ νὰ ζῆ καὶ δὲν ἔζη διὰ νὰ ἐργάζηται. Ἀνάλογος ἦτο καὶ εἶναι καὶ ἡ λοιπὴ ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐκκινουσα νοσοτροπία του. Καλοῦ-

μεθα, λοιπόν, νὰ συμβάλωμεν καὶ νὰ βοηθήσωμεν, οὕτως ὥστε οὔτε ἀπὸ τὸν νέον τρόπον τῆς ζωῆς νὰ «θαμβωθῆ», οὔτε καὶ νὰ ὑποτιμῆσῃ αὐτόν, ἀλλὰ νὰ «διαφωτισθῆ» δεόντως καὶ ὀρθῶς, μὲ μέτρον τὰς ἰδικὰς μας παραδόσεις καὶ πραγματικότητας, τὰς προσωπικὰς του ἐπιδιώξεις, δι' ἃς καὶ μετηνάστευσεν καὶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἐπανόδου εἰς τὴν γενέτειραν, ὡς μονάδος δημιουργικῆς, δυναμένης νὰ ἀποβῆ συντελεστικὴ τῆς ἐδῶ ἐξελίξεως καὶ προόδου, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ ἰδικοῦ μας κόσμου, τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου.

Ἄν δὲ μετὰ μίαν τοιαύτην προετοιμασίαν καὶ προπαρασκευῆν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἡδυνάμην νὰ χαρακτηρίσω «ἠθικὸν ἐξοπλισμόν», ἀπαραίτητα ἐφόδια διὰ τὸ ταξιδίον του εἶναι τὸ συμβόλαιον ἐργασίας καὶ τὸ διαβατήριον, ἡμεῖς, ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ τὸν ἐξοπλίσῃ καὶ μὲ ἐν προσέτι ὄπλον ἠθικόν ἐκ τῶν ἰδικῶν τῆς ἐφοδίων, διὰ νὰ τὸ ἔχη ὡς σύντροφον καὶ συνοδίτην εἰς τὴν «νέαν του πορείαν», τὴν Ἁγίαν Γράφην ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἕνα «ὀδηγὸν τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ», ὁ ὁποῖος νὰ περιέχῃ ἀπλᾶς συγχρόνους προσευχάς, τῇ περιστάσει προσηρμοσμένας, τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, τὴν Κυριακὴν προσευχὴν, μικρὰν εἰσαγωγὴν τοῦ τί εἶναι Ὁρθοδοξία καὶ τί πιστεύομεν, τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ τέλος συστάσεις καὶ προτροπὰς τινὰς, ὡς καὶ τὰς διευθύνσεις τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἱ. Ναῶν ἢ Εὐκτηρίων Οἴκων, τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν μας ὑπηρεσιῶν καὶ εἰ τὸ ἄλλο ὠφέλιμον πρὸς γνῶσιν. Καὶ τοῦτο διατί; Πρῶτον, διότι εἶναι ἠθικὴ ὑποχρέωσίς μας καί, δεύτερον, διὰ νὰ μὴ ἀρκεσθῆ ὁ μετανάστης εἰς τὴν θλιβεράν ἐκείνην παράγραφον—πῶς ἄλλως θὰ ἡδυνάμην νὰ τὴν χαρακτηρίσω—φυλλάδας τινός, ἢ ὁποῖα εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς μετανάστας καὶ εἰς τινα σελίδα ἔγραφε: «...κάπου ἐκεῖ κοντὰ θὰ ὑπάρχη καὶ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Ἄν θέλετε πηγαίνετε...». Θαυμασία σύστασις καὶ προτροπὴ διὰ τὸν μετανάστην! Ἄν δὲν καταφύγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, ποῦ θὰ ζητήσῃ τότε βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν εἰς τὰ προβλήματά του; Εἰς τοὺς προθύμους «διαφωτιστάς»;

Καὶ ἀναπτύσσω τὴν σκέψιν μου ἔτι περαιτέρω. Ἡμεῖς θὰ τὸν ἐφοδιάσωμεν καὶ μὲ τὸ πρῶτον «εἰκονοστάσι», τὸ ὁποῖον θὰ ἀναρτήσῃ εἰς τὴν νέαν του διαμονήν. Οὕτω πῶς θὰ εἶναι ὠλοκληρωμένη ἢ προετοιμασία καὶ ἡ προπαρασκευὴ του.

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΚΟΝΤΟΜΕΡΚΟΣ
Προϊστάμενος τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν

ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΗ ΑΠΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΟΣΧΑΣ

(1782-1867)

Τὴν 23ην Ἰουνίου 1817, ὁ Τσάρος Ἀλέξανδρος Α΄ ἐπικυρώνει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Φιλάρτου ὡς ἐπισκόπου τῆς Ρεβάλ (βοηθοῦ ἐπισκόπου τοῦ Μητροπολίτου Πετροπόλεως). Χειροτονεῖται τὴν 5ην Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Εἰς μίαν ἐπιστολὴν του πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Κολόμνας ἀναγινώσκωμεν: «Ὁ Θεὸς ἔκριεν, ὅπως ἀνέλθω εἰς τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας. Ἐφοβούμην καὶ νὰ τὸ σκεφθῶ, διότι ἡσθανόμην βαθέως τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν δυσκολίαν τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ»²³.

Ἔτσι ἀρχίζει μία νέα περίοδος εἰς τὴν ζωὴν του. Δὲν θὰ τελειώσῃ παρὰ μετὰ ἡμισυ αἰῶνα ἐπισκοπικῆς δραστηριότητος, τὴν 19ην Νοεμβρίου 1867.

Πολλάκις ἐμνημονεύσαμεν τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Πλάτωνος (Λεφσίν). Θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ σταματήσωμεν ὀλίγον εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, διότι ἡ βιογραφία τοῦ Μητροπολίτου Φιλάρτου εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὸ πρόσωπον τοῦ προκατόχου του. Ὁ Πλάτων, ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ἐδημιούργησε τὸν Φιλάρτον. Μὲ τὸ ὀξυδερκὲς βλέμμα του, τὸν διέκρινε καὶ τὸν ἐξεχώρισε μεταξὺ δεκάδων ἄλλων νεαρῶν ἱεροσπουδαστῶν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὸν καθήρτυσε καὶ τὸν ὤθησε πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. Εἶναι βέβαια πιθανώτατον, ὅτι ὁ Φιλάρτος, χάρις εἰς τὰ προσωπικά του χαρίσματα, θὰ εὑρίσκε τὸν δρόμον του εἰς τὴν ζωὴν καὶ χωρὶς τὴν προστασίαν τοῦ Πλάτωνος. Ἐν τούτοις ἡ ἐπὶ αὐτοῦ πνευματικὴ ἐπίδρασις τοῦ Πλάτωνος εἶναι περισσότερο ἢ φανερά. Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ Ἱεράρχαι κατέχουν ἐξέχουσαν θέσιν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Μητροπόλεως Μόσχας. Ὁμοιάζουν εἰς πολλά: ἡ ἰδία πνευματικότης καὶ τὸ ἴδιον ἀσκητικὸν πνεῦμα, πιστὸν εἰς τὰς καλλιτέρας παραδόσεις τοῦ ἀνατολικοῦ μοναχισμοῦ· ἡ ἰδία αἴσθησις τοῦ καθήκοντος, πάντοτε ἐν ἐργηγόρσει· καὶ οἱ δύο προικισμένοι μὲ ἐξαιρετικὰ διοικητικὰ χαρίσματα, θαυμάσιοι παιδαγωγοί, μεγάλοι ρήτορες²⁴. Καὶ ὅπως σημειῶναι ὁ βιογράφος των καθηγ. Β. Βινογκράντωφ: «Εἶναι δύο ἥλιοι, ἡ καλλίτερα εἰς μέγας ἥλιος· ἀλλὰ ὑπάρχει ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ καὶ ὁ ἥλιος τοῦ χειμῶνος. Ὁ ἓνας μᾶς ζωογονεῖ καὶ μᾶς θερμαίνει, ὁ ἄλλος μᾶς ζωογονεῖ, ἀλλὰ δὲν μᾶς θερμαίνει»²⁵.

Οἱ δύο Μητροπολίται, ἐκτιμῶντες κατ' ἄξιαν τὴν μόνωσιν καὶ τὴν ἡσυχίαν, ἐκτίσαν ἐρημητήρια πλησίον

τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σεργίου. Ἔδωσαν εἰς αὐτὰ καὶ χαρακτηριστικὰ ὀνόματα: «Γεθσημανῆ» καὶ «Βηθανία». Ἡ «Γεθσημανῆ» (τοῦ Φιλάρτου) αὐστηρὰ καὶ ἡσυχος. Ὁ Φιλάρτος εὐρίσκεται ἐκεῖ, ὅπου ἡ ἀγία ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ καταυγάζει τὴν γῆν, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείπῃ τὸ ἀπρόσιτον ὕψος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ «Βηθανία» εἶναι τὸ μέρος, ὅπου κατοικεῖ ὁ Πλάτων. Εἶναι ἡ ἀγιότης ποῦ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἰδίαν θεῖαν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἡ ὁποία κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ περιεβλήθη τὰ ἐνδύματα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας... Σκιρτᾷ κανεὶς ἀντικρύζων τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὑποκλίνεται (εἰς τὴν «Γεθσημανῆ») ἔμπροσθεν τῆς αὐστηρᾶς μορφῆς τοῦ Φιλάρτου, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰν ἡ ἀγιότης τοῦ Θεοῦ, περιβεβλημένη τὰ ἐνδύματα τῆς ἀδυναμίας μας, μᾶς εἶναι πιὸ οἰκεία καὶ πιὸ ἀγαπητή... Καὶ οἱ δύο ἀγαποῦν τὴν ἐρημίαν, ἀλλὰ ὁ Πλάτων, ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τὸν θόρυβον τοῦ κόσμου, ἀποσύρεται εἰς μικρὸν κύκλον φίλων, ὅπου δὲν θὰ παύσῃ νὰ ἐκδηλώνῃ μίαν ἀγάπην ἀνθρωπίνην, ἐνῶ ὁ Φιλάρτος ἀντιθέτως κλείεται εἰς ἀπόλυτον μόνωσιν, ὅπου μένει τελειῶς μόνος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Πλάτων σὰς θέλγει μὲ τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν γλυκύτητα του· ἀρεταί, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Φιλάρτου διαλύονται καὶ ἐνσωματώνονται μέσα εἰς τὸ ἰδανικὸν τοῦ πάντοτε ἀναλλοιώτου ἡθικοῦ καθήκοντος. Καὶ οἱ δύο διαπνέονται ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ ἴδιον ἰδανικὸν τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Τὸ ὄμμα τοῦ Φιλάρτου, τόσον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συνείδησιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐνασχόλησίν του, εἶναι ἐστραμμένον κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν Θεόν. Τὸ καλὸν, κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ Φιλάρτου, εἶναι μία προσφορὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ὄχι πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὸ καλὸν μὲ τὰ ἀποτελέσματά του ἐκπληρώνει ἓνα καθῆκον ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ μόνον· ἐνῶ ἡ συνείδησις τοῦ Πλάτωνος τοῦ ἐπιτάσσει νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ τοῦ πλησίον²⁶.

Ὁ Φιλάρτος ποτὲ δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ ἐκδηλώνεται ἀνεπιφυλάκτως. Ποτὲ δὲν θὰ ἀνοίξῃ εἰς τοὺς ἄλλους τὰς θύρας τοῦ ἐσωτερικοῦ του κόσμου. Κρύπτει ἐπιμελῶς τὴν σκέψιν του, συχνὰ φιλελευθέραν καὶ τολμηράν, κάτω ἀπὸ ἓνα θώρακα σχημάτων καλῶς ἐσταθμισμένων²⁷. Ἐχει λεχθῆ, ὅτι ὁ Φιλάρτος συχνὰ κατεπίεζε τὴν ἐλευθέραν σκέψιν. Εἶναι πιθανῶς σωστὸν· ἀλλὰ κατεπίεζε ὡσαύτως καὶ τὴν ἰδικὴν του. Ὡς θεολόγος πλησιάζει τοὺς Πατέρας καὶ τοὺς μεγάλους Διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ὁ Πλάτων δὲν ἐκφεύγει ἀπὸ τὰ ὄρια ἐνὸς καλοῦ ποιμένου. Οἱ Ἱεράρ-

23) Παρὰ Cyprien Kern: Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 142.

24) Cyprien Kern: Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 143.

25) Β. Βινογκράντωφ: Πλάτων καὶ Φιλάρτος, Μητροπολίται Μόσχας. Περιοδικὸν «Βογκολόβσκυ Βιέστνικ». Ἰανουάρ.-Φεβρ. 1913, σ. 14.

26) Αὐτόθι σ. 25.

27) Αὐτόθι σ. 312.

χαι τύπου Πλάτωνος είναι πολλοί, ὁ Φιλάρετος εἶναι μοναδικός.

Ὁ Πλάτων ἤθελε, μετὰ τὸν θάνατόν του, νὰ τοῦ ἐκφωνήσῃ τὸν ἐπικήδειον ὁ Φιλάρετος, ὅπως ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐξεφώνησε τοιοῦτον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μ. Βασιλείου. Ὁ Φιλάρετος ἀπήντησε: «Μάλιστα, εἶναι ἀλήθεια: Ὁ Πλάτων ἦτο ἕνας Μέγας Βασιλεὺς· ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἕνας Γρηγόριος»²⁸.

Καιρὸς νὰ κάμωμεν μίαν ἄλλην σύγκρισιν. Τὴν σύγκρισιν τῶν δύο μεγάλων Φιλάρετων τοῦ 19ου αἰῶνος, τοῦ Φιλάρετου Μόσχας καὶ τοῦ Φιλάρετου Κιέβου. Ὁ Φιλάρετος Κιέβου ἔχει τὴν αὐτὴν μόρφωσιν μὲ τὸν ἄλλον. Ὅπως ἐκεῖνος, εἶναι καὶ αὐτὸς ἐπὶ κεφαλῆς μιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας, Διδάκτωρ τῆς Θεολογίας, ἱεραρχίας μεγάλου ζήλου, πολὺ γνωστὸς διὰ τὸν ἀσκητισμὸν του, τὴν μετριοφροσύνην του, τὸ ἱεραποστολικὸν του ἔργον, τὸ ρητορικὸν του χάρισμα. Αἱ σταδιοδρομίαι των ἔχουν ὡσαύτως πολλὰ τὰ κοινὰ· καταγόμενοι ἀπὸ πτωχὰς λευϊτικὰς οἰκογενείας, καὶ οἱ δύο κατέλαβον ὕψιστα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα, γενόμενοι Μητροπολίται δύο ἀρχαίων πραιτεουσῶν τοῦ Κράτους καὶ μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Παρ' ὅλας τὰς ὁμοιότητας αὐτάς, ὑπάρχουν μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο Ἱεραρχῶν καὶ μεγάλα διαφορά. Ὁ Φιλάρετος Μόσχας εἶναι ἕνα πνεῦμα κριτικόν, βαθύ, διαπεραστικόν, καὶ αὐστηρόν. Τὸ λεπτὸν πνεῦμά του καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ διάνοιά του εἰσχωροῦν εἰς τὰ βάθη τῆς θρησκείας· εἶναι ὁ διδάσκαλος τῆς θεωρητικῆς θεολογίας. Ὁ Φιλάρετος Κιέβου εἶναι μία καρδιά ἀπλή, ἀνοικτὴ, συμπαθοῦσα καὶ κατανοοῦσα. Ἀντιπροσωπεύει τὸ αἶσθημα καὶ τὰ σκιρτήματα τῆς θρησκευτικῆς καρδίας· εἶναι ὁ διδάσκαλος τῆς πρακτικῆς θεολογίας²⁹.

Ὁ μέγας Ἱεράρχης τῆς Μόσχας μᾶς κατέλιπε συστήματα θεολογικά, τόμους κανονικῶν ἀποφάσεων, ἐξηγητικὰς πραγματείας, συλλογὰς ὁμιλιῶν μὲ ἀσύνητες βάρθες. Αἱ ὁμιλίαι του φαίνονται ὅτι εἶναι μελετημέναι, ἐσμιλευμέναι καὶ συντεταγμέναι εἰς τὸ γραφεῖον ἐνὸς σοφοῦ. Ὁ Ἱεράρχης τοῦ Κιέβου κηρύττει εἰς ὅλας τὰς μάζας τοῦ λαοῦ, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς αὐτόχθονας ἔθνικούς, ὅπως ἔπραττεν ὅταν ἦτο ἱεραπόστολος εἰς τὸ Καζάν. Οἰκοδομεῖ μὲ ἀλίθους ζῶντας, τοὺς ὁποίους φέρει εἰς τὴν οἰκτίρμονα καρδίαν του.

Ὁ «σοφὸς» Φιλάρετος ποτὲ δὲν ἐπέτρεπεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του νὰ αὐτοσχεδιάζῃ εἰς τὰ κηρύγματά του. Αἱ ὁμιλίαι του, καρποὶ ὠρίμου σκέψεως, ἐπιμελῶς γεγραμμέναι, ὡς προσελέχθη, πολλακίς διωρθωμέναι, ὑποδείγματα κλασικισμοῦ ἐν τῇ θεολογίᾳ, εἶναι προσιταὶ μόνον εἰς μίαν ἐκλεκτὴν τάξιν διανοουμένων. Αἱ ὁμιλίαι τοῦ «οἰκτίρμονος» Φιλάρετου, ἀντιθέτως, ἐκφωνοῦμεναι σχεδὸν ἄνευ προπαρασκευῆς, ἀπευθύνονται πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἶναι ὑπ' αὐτοῦ περισσότερον κατανοηταὶ ἀπὸ τὰς θεολογικὰς καὶ μυστικὰς θεωρίας τοῦ μεγάλου Θεολόγου τῆς Μόσχας.

Ποιμένες καὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ δύο, ξεχωρίζουν ἐν τούτοις, ὅπως οἱ ἀστέρες εἰς τὸ στερέωμα: βάθος καὶ λεπτότης πνεύματος καὶ σκέψεως εἰς τὸν «σοφόν», θερμότης καρδίας καὶ πατρικὴ τρυφερότης εἰς τὸν «οἰκτίρμονα»³⁰.

Εἰς τὰς μεγάλας προοπτικὰς τοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Φιλάρετος Μόσχας εἶναι πιὸ διορατικὸς, πιὸ δυναμικὸς, πιὸ τολμηρὸς. Εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν τὰς ἐπαιδευτικὰς ἐκκλησιαστικὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ 1809, τοῦ 1839 καὶ τὴν προπαρασκευὴν μιᾶς τοιαύτης τοῦ 1869· ἐνῶ ὁ ὁμώνυμός του τοῦ Κιέβου ἔμενε πάντοτε προσκεκολλημένος εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ 18ου αἰῶνος, μὲ τὴν διδασκαλίαν εἰς τὰ λατινικά, μὲ τὰ ἀπληραιομένα σχολαστικὰ συστήματα διδασκαλίας κ.λ.π. Μένει πάντοτε συντηρητικὸς καὶ εἰς τὸ θέμα τῆς μεταφράσεως τῆς Βίβλου εἰς τὴν ρωσικὴν, καὶ ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν εἰς τὴν Σύνοδον μὲ τὸν Φιλάρετον Μόσχας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ψυχρανθοῦν αἱ ἄλλοτε θερμαὶ σχέσεις των. Ὁ Μητροπολίτης Μόσχας, συντηρητικὸς καὶ ἀτεγκτος εἰς τὰ μάτια τῶν «φιλελευθέρων», εἶναι εἰς τὴν πραγματικότητά πιδ ἐλαστικὸς, καὶ κατανοεῖ καλλίτερα τὰ κύρια προβλήματα πού ἐπιβάλλει ἡ ζωὴ³¹.

Μετὰ τὴν σύγκρισιν ταύτην τοῦ Φιλάρετου Μόσχας πρὸς τοὺς δύο προαναφερθέντας ἀρχιερεῖς, ἃς ἐπιστρέψωμεν πάλιν εἰς τὴν Πετρούπολιν, διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν θαυμαστὴν σταδιοδρομίαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἱεράρχου.

Ὁ Φιλάρετος ἔμεινεν ὡς βοηθὸς τοῦ Μητροπολίτου Πετροπόλεως μέχρι τῆς 15ης Μαρτίου 1819. Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὀνομάσθη Ἀρχιεπίσκοπος Τβέρ καὶ μέλος τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Τὴν 26ην Σεπτεμβρίου 1820 μετατίθεται εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Ἱεροσλάβ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ δὲν θὰ μείνῃ πολὺν καιρὸν, διότι τὴν 3ην Ἰουλίου 1821 ὀνομάσθη Ἀρχιεπίσκοπος Μόσχας, Ἀρχιμανδρίτης τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σεργίου καὶ μέλος τοῦ Τμήματος τῆς Συνόδου πού ἤδρευεν εἰς τὴν Μόσχαν. Δὲν συμμετέχει πλέον ἐνεργῶς εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολάς, παρακολουθεῖ ὅμως ἐν τοῦ μακρόθεν τὴν δραστηριότητα τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ, πού τοῦ ἦτο τόσο προσφιλὴς.

Τὴν 22αν Αὐγούστου 1826, ἡμέραν τῆς στέψεως τοῦ νέου Τσάρου Νικολάου Α', ὁ Φιλάρετος ὀνομάζετο Μητροπολίτης Μόσχας. Θά κρατήσῃ τὴν θέσιν αὐτὴν μέχρι τοῦ θανάτου του, τὸ 1867.

(Συνεχίζεται)

ΣΟΛΩΝ Γ. ΝΙΝΙΚΑΣ

28) Αὐτόθι σ. 34.

29) Cyprien Kern: "Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 144.

30) Α. Σ. Μάκεβιτς: Εἰς μνήμην τοῦ Φιλάρετου Μητροπολίτου Κιέβου. Περιοδικὸν «Τρούντι Κιέβσκοι Ντουκόβνοι Ἀκαντέμει», 1908, I σ. 104.

31) Cyprien Kern: "Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 145.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

᾽Οφειλόμενον χρέος.

Ἡ ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν διοργανώσις εἰδικῶν συγκεντρώσεων πρὸς χάριν καὶ πρὸς τιμὴν τῶν πρεσβυτέρων, αἱ ὁποῖαι, ὡς μὴ ὠφελε, μέχρι σήμερον ἐλησμονοῦντο καὶ παρεθεωροῦντο, εἶναι ἀπαρχὴ ἐκπληρώσεως ὀφειλομένου χρέους καὶ τονισμοῦ καὶ ἐξάρσεως τῆς σημαντικωτάτης θέσεως, τὴν ὁποῖαν κατέχει ἡ σύζυγος τοῦ ἱερέως ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος ἐν τινι τῶν συγκεντρώσεων τούτων, γενομένη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἡ πρεσβύτερα ἀποτελεῖ ἔνθεν μὲν τὴν πνευματικὴν μητέρα τῶν ἐνοριτῶν, ἐτέρωθεν δὲ τὸ στήριγμα τοῦ ἐναντίον τοσούτων δυσχερειῶν ἀγωνιζομένου συζύγου τῆς. Ὅταν αὕτη ἀνταποκρίνεται ἐπιτυχῶς εἰς τὴν διπλὴν ταύτην κλήσιν τῆς, τότε ἐν τῇ πλήρει θυσιῶν ζωῇ τῆς θὰ ἔχη μόνιμον πηγὴν βαθυτέρας πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως.

Ἀσφαλῶς θὰ τύχη τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπως προταθῇ ὑπ' αὐτῆς ἡ καθιέρωσις γενικῆς ἀργίας κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἀσφαλῶς θὰ τύχη τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας πάντων τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἡμέρα αὕτη, ἣτις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας ἐτιμᾶτο ὡς ἡ ἐθνικὴ ἐορτὴ τῶν Ἑλλήνων, δέον νὰ ἐμπνέῃ οὐ μόνον τοὺς φοιτῶντας εἰς τὰ Σχολεῖα Ἑλληνόπαιδας, ἀλλὰ πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς Ἑλληνας. Οὗτοι εἶναι καιρὸς νὰ συνειδητοποιήσουν, ὅτι ἐν τῇ καθ' ὅλον μορφωτικῇ καὶ ἐκπολιτιστικῇ πορείᾳ τοῦ ἔθνους δέον νὰ μὴ ἐξαρτῶνται μόνον ἐκ τῆς ἀτελοῦς σοφίας τῶν ἀρχαίων προπατόρων των, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς «κρείττονος», «βελτίονος» καὶ «ἀμείνονος» διδασκαλίας τῶν βυζαντινῶν Πατέρων, καὶ δὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, οἵτινες δὲν ὑπῆρξαν μόνον οὐρανοβάμονες, ἀλλὰ καὶ προσγειωμένοι διδάσκαλοι τῆς τέχνης τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀληθοῦς ἀνθρωπινῆς καὶ πολιτιστικῆς προόδου.

Ἐκκλησία καὶ Τέχνη.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου ὀργανωθείσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μουσείου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν εἰδικὴ πνευματικὴ συγκέντρωσις πρὸς τιμὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν μελῶν τῆς «Ἐταιρείας τοῦ Χριστιανικοῦ Θεάτρου» παρέχει ἀφορμὴν, ἵνα τονισθῇ τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ὑπὸ χριστιανικοῦ πνεύματος ἐμφορουμένης ὑγιοῦς καὶ ἀνωτέρας Τέχνης.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν μακραίωνα παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν οὐ μόνον τῆς λειτουργικῆς, ἀλλὰ τῆς καθ' ὅλον Τέχνης. Ἡ Ἐκκλησία συναρτᾷ τὴν προσωπικότητα τοῦ καλλιτέχνου πρὸς τὸ πανυπερέτειον κάλλος τοῦ Θεοῦ καὶ δημιουργεῖ τέλεια αἰσθητικὰ βιώματα. Ἐφ' ὅσον ἡ Τέχνη εἶναι μορφὴ, ἐκφράζουσα νόημα καὶ ἀξιολογικὰς ψυχικὰς καταστάσεις, καὶ ἐφ' ὅσον τὰ καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα εἶναι κατοπτρισμὸς καὶ ἔκφρασις τῆς ψυχῆς, τῆς κοσμοθεωρίας καὶ τῆς βιοθεωρίας τῶν δημιουργῶν αὐτῶν, ἡ Ἐκκλησία, ὡς δημιουργοῦσα τὴν ἀρίστην ψυχικὴν κατάστασιν καὶ ὡς προσφέρουσα τὴν τελειοτάτην κοσμοθεωρίαν καὶ βιοθεωρίαν, δημιουργεῖ τοὺς ἀρίστους ψυχολογικοὺς ὄρους πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἄνθησιν τῆς Τέχνης.

Οἱ ἀδιόριστοι θεολόγοι.

Ὁρθότατα παρατηρήθη ἐν σημειώματι ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος, ὅτι ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν προσπαθειῶν, αἵτινες καταβάλλονται διὰ τὴν ἄνοδον τῆς μορφωτικῆς στάθμης τῆς χώρας, δέον (νὰ ληφθῇ μέριμνα καὶ διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀδιορίστων θεολόγων). Πλείστοι ἐκ τούτων, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποφοιτήσαντες τῶν Σχολῶν των, (παραμένοντες ἄνευ ἀπασχολήσεως καὶ μάλιστα εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῆς νεολαίας παρουσιάζει ἰδιαίτερον σημασίαν).

Ὡς δὲ εὐστόχως καταλήγει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σημείωμα, οὗτοι «ἐπιβάλλεται νὰ τακτοποιηθοῦν εἰς θέσεις ἀναλόγους πρὸς τὰς σπουδὰς των. Εἶναι ὅλοι νέοι. Ἔχουν ἐνθουσιασμόν καὶ ζῆλον. Καὶ πιστεύομεν, ὅτι θὰ ἀποδώσουν, ὅπου καὶ ἂν ταχθοῦν».

Τὴν στιγμὴν ὁμοῦ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ Ἐκκλησία ἔχει τόσον μεγάλην ἀνάγκην μεμορφωμένων στελεχῶν, ἢ ἀναζήτησις ἄλλων ἀπασχολήσεων δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν ἀποστολήν των. Πρέπει νὰ καταβάλουν προσπάθειαν, ἵνα ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν συγνάμιν ἀπευθυνομένην εἰς αὐτοὺς κλήσιν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας πρὸς κατάταξιν των ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ ἱεροῦ κλήρου.

«Ἐνδεικτικὸν σημεῖον».

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὑπὸ τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Χριστοδούλου Παρασκευαΐδη μεταφρασθέντος καὶ δημοσιευθέντος εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἔργου τοῦ Nikola Struve «Οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν» πείθει περὶ τῆς ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀφυσίσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ «ἐνδεικτικὸν σημεῖον τῆς ζωτικότητος τῆς Ἐκκλησίας, τῆς πνοῆς τοῦ ἁγ. Πνεύματος ἐν αὐτῇ».

Ὡς σημειοὶ ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ εἰδικῶς διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἔκδοσιν γραφέντι Προλόγῳ, χαρακτηριστικὴ εἶναι «ἡ ἀναγέννησις τοῦ θρησκευτικοῦ συναι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Σύνοδος

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀνεκοίνωσε τὴν 31 Ἰανουαρίου 1969, ὅτι κατὰ τὴν 29-1-69 διεξήχθη ἐνταῦθα ἡ κατόπιν μηνύσεως τοῦ Σεβ. Συνοδικοῦ μέλους Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονυσίου δίκη ἐπὶ συνοφαντικῆ δυσφημῆσει κατὰ τοῦ Σεβ. πρ. Δράμας κ. Φιλίππου καὶ τοῦ δημοσιογράφου κ. Στεφάνου Κ. Πάνου-Λιππιώτη.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς δίκης, ἀμφότεροι οἱ ὡς ἄνω κατηγοροῦμενοι ὑπέβαλον ἐγγράφως ἴδιαν ἕκαστος δήλωσιν μετανοίας, αἰτησάμενοι τὴν συγγνώμην τοῦ Σεβ. Τρίκκης.

Διὰ τῆς δηλώσεως αὐτοῦ ὁ μὲν Σεβ. πρ. Δράμας ἐδήλωσεν, ὅτι «ἐπέισθη ἀπολύτως ἐξ ἐπιγενομένης ἐρεύνης... ὅτι τὸ δυσμενὲς διὰ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τρίκκης περιεχόμενον (τῆς ἐπιστολῆς Μαξίμου), θίγον τὸ ἀδιάβλητον καὶ πανθομολογούμενον αὐτοῦ κύρος ὡς ἱεράρχου καὶ ἀνθρώπου δι' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἄχρι τοῦδε, ὀφείλεται εἰς πλάνην καὶ σύγχυσιν προσώπων καὶ πραγμάτων ὑπὸ τοῦ πρ. Πατριάρχου Μαξίμου» ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀπὸ μακροῦ ἀσθενεῖ.

Ὁ δὲ ἕτερος τῶν κατηγορουμένων δημοσιογράφος κ. Λιππιώτης ἐδήλωσεν, ὅτι «ἀποκρούει καὶ ἀνακαλεῖ δλόκληρον τὸ περιεχόμενον τῆς ἀπὸ 5-11-67 ἐπιστολῆς του δημοσιευθείσης εἰς τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος «Βραδυνή» τῆς 10-11-67 καὶ ἐκφράζει καὶ αὖθις τὴν βαρυτάτην του λύπην, διότι ἔθιξε τὴν ὑπόληψιν ἱεράρχου καὶ ἀνθρώπου κρυσταλλίνου βίου καὶ ἠθικῆς ἀνωτερότητος τιμώσης τὸ σχῆμά του καὶ τὴν Ἑλλάδα». Τέλος δὲ ἐξήγησε συγγνώμην διὰ τὴν λύπην, ἣν ἐπροξένησε τῷ Σεβ. Τρίκκης «διὰ τῆς ἀτυχοῦς ἐπιστολῆς» του.

Ὁ Σεβ. Τρίκκης, κατόπιν τῶν ὡς ἄνω δηλώσεων τῶν δύο κατηγορουμένων, ὡς ἔκρινεν ἱκανοποιητικὰ καὶ ἀποκαθιστώσας πλήρως τὴν τρωθείσαν ὑπόληψιν αὐτοῦ, παρέσχε τὴν συγγνώμην του πρὸς αὐτούς, καὶ οὕτως ἡ ὑπόθεσις ἐθεωρήθη λήσασα.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέφρασε τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῆς, διότι ὡς ἄθρυμα κατέπεσεν δλόκληρος ἡ χαλκευθεῖσα συνοφαντία κατὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἱεράρχου Σεβ. Τρίκκης κ. Διονυσίου, καὶ τὴν χαρὰν αὐτῆς, διότι διέλαμψεν ἡ ἀλήθεια καὶ ἐπεβεβαιώθη ἅπαξ ἔτι ἡ ἀκεραιότης καὶ τὸ κύρος τοῦ συνοφανθέντος ἱεράρχου, περὶ ὧν οὐδέποτε αὕτη ἀμφέβαλλεν.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 24 Ἰανουαρίου 1969, μελετήσασα τὸν ὅλον φάκελλον τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ Φιλαρέτου Βιτάλης, ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπό-

σθήματος εἰς μίαν οὐχὶ ἐγκαταφρόνητον μερίδα τῆς νεολαίας... Ἐπὶ πλέον ὀλονὲν καὶ περισσότερον ἢ (ρωσικῆ) νεολαία, λαμβάνουσα συνείδησιν τῆς οἰκονομικῆς, πολιτιστικῆς καὶ πνευματικῆς ἀποτυχίας τοῦ κομμουνισμοῦ, ἐκδηλώνει τὴν νοσταλγίαν τοῦ Ἀπολύτου, τῆς ἀληθείας, τῆς ἀκεραιότητος τοῦ πνεύματος. Ἐπανευρίσκει τὰς παραδόσεις τοῦ παρελθόντος, στρέφεται πρὸς τὴν τόσον πλουσίαν σκέψιν τῶν ρώσων φιλοσόφων τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ ἀναγνωρίζει ὡς ὀδηγὸς τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, οἵτινες εἶναι Χριστιανοί: τὴν Ἀχμάτοβα, τὸν Μάντελσταμ, τὸν Πάστερννακ, τὸν Ἀλέξανδρον Σολζενίτσιν... Ἡ σύζευξις μεταξὺ Χριστιανισμοῦ καὶ διανοήσεως εὐρίσκειται καθ' ὁδόν».

Ἐδχόμεθα τὸ ταχύτερον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρας. Θὰ ἀποτελέσῃ νέαν ἀφετηρίαν προόδου τοῦ ἀδελφοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ.

λεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβεζῆς, κατηγορηθέντος ἐπὶ ὑφαρπαγῇ ψευδοῦς βεβαιώσεως καὶ χρήσει ταύτης, καὶ δὴ τὸ ὑπ' ἀριθ. 88/1967 ἀπαλλακτικὸν βούλευμα τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Πρεβεζῆ Πλημμελειοδικῶν, ἀπεφώνητο, ὅτι ὁ διαληφθεὶς ἀρχιμ. Φιλάρτος Βιτάλης δὲν ἐχρησιμοποίησεν ἀπάτην ἢ δόλον, προκειμένου νὰ διορθώσῃ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ καὶ ἀπεφάσισε τὴν παραπομπὴν τοῦ οἰκείου φακέλου εἰς τὸ Ἀρχεῖον.

—Ἡ Ἱερά Σύνοδος, μεθ' ἱκανοποιήσεως πολλῆς καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Σωτήρα Χριστόν, παρακολουθεῖ τὴν ἐκ προαιρετικῶν εἰσφορῶν τῶν εὐσεβῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας συγκεντρωσιν σημαντικῶν ποσῶν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος.

Ἐπιφυλάσσομένη δὲ ὅπως ἀνακοινώσῃ λίαν προσεχῶς τὸν τρόπον συμμετοχῆς τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πραγματώσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου «Τάματος» τοῦ Ἁθίνους, ὡς θέλει περὶ αὐτοῦ ἀποφασίσῃ ἡ κατὰ τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ε. συγκαλουμένη Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἀπεφάσισε κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 3 Φεβρουαρίου ἐ.ε. τοῦ, ὅπως ὁ ἐφημέριος συμμετάσχῃ εἰς τὰς κατὰ τόπους εἰδικὰς Ἐπιτροπὰς, τὰς τελοῦσας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν οἰκείων Νομαρχῶν, πρὸς συντονισμόν τοῦ ἔργου συγκεντρώσεως τῶν ὡς ἄνω εἰσφορῶν.

Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον

Τὸ διὰ τοὺς Ἱερεῖς Ἐκκλησιαστικὸν Συνοδικὸν Δικαστήριον, συνεδρίασαν τὴν 7 καὶ 16 Δεκεμβρίου 1968, ἐξέδωκε τὰς ἑξῆς ἀποφάσεις:

- 1) Εἰς τὸν διάκονον Μακάριον Γεωργίου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως.
- 2) Εἰς τὸν ἀρχιμ. Γαβριὴλ Ρεβίθην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν.
- 3) Εἰς τὸν ἀρχιμ. Γεράσιμον Γαρμπῆν, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν.
- 4) Εἰς τὸν Ἁγιορείτην μοναχὸν Δομέτιον ἢ Δημοσθένην Γιαννακάκη ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.
- 5) Εἰς τὸν ἱερομόναχον Γερβάσιον Βαρτζελιώτην, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φιλίππων-Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.
- 6) Εἰς τὸν ἀρχιμ. Δωρόθεον Τσάκον, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς καθαιρέσεως καὶ ἐπαναφορᾶς εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν.

Ἀποστολικὴ Διακονία

Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν «Γραφείου Διοργανώσεως Ὑπηρεσίας Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ» παρὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Διὰ τοῦ Γραφείου τούτου, τοῦ ὁποίου ἡ διοργάνωσις ἀνετέθη εἰς τὸν πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτὴν κ. Τιμόθεον Κοντομέρκον, Προϊστάμενον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἀποβλέπει νὰ συμπαρασταθῇ ἐνεργότερον εἰς τὸν ἀπόδημον Ἑλληνα, παρέχουσα εἰς αὐτὸν τὴν δυνατότητα ὀρθῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ προβλημάτων τόσο πρὸ τῆς μεταναστεύσεως, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ ξένῃ διαμονῇ αὐτοῦ, ἔτι δὲ νὰ προετοιμάσῃ τὴν παλιννόστησιν καὶ ἐπαναποθέτησιν αὐτοῦ, διὰ νὰ ἀποβῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀξιοποίων τὰς ἐν τῇ ξένῃ ἀποκτηθείσας τεχνικὰς γνώσεις καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἐμπειρίαν.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 20ῆς Ἰανουαρίου μέχρι τῆς 5ῆς Φεβρουαρίου ἔξτους:

Ἐτέλεσε τὴν 26ην Ἰανουαρίου τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἀπένευσε τὸ ὄφφικιον τοῦ «Οἰκονόμου» εἰς τὸν αἰδεσιμολ. πρωθιερέα κ. Ἀγγελον Νησιώτην, Πρόεδρον τῶν Χριστιανικῶν Ἐνώσεων Νέων, Κυριῶν καὶ Κορασίδων, διὰ τὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὴν πεντηκονταετῆ καρποφόρον ἱερατεῖαν του.

Προήδρευσε τὴν 21, 23, 24, 27, 28, 31 Ἰανουαρίου καὶ 3, 4 καὶ 5 Φεβρουαρίου τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

— Τὴν 24, 28 καὶ 31 Ἰανουαρίου τῶν συνεδριῶν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΟΔΕΠ.

— Τὴν 28 Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Συμβουλίου τῆς Σιβιτανίδειου Σχολῆς.

— Τὴν 31 Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὁρθοαγιατρείου Ἀθηνῶν.

— Τὴν 3 Φεβρουαρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ὡρκίσε τὴν 1 Φεβρουαρίου ἐνώπιον τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀνβασιλέως τὸν κ. Ἰω. Ἀγαθαγγέλου ὡς ὑφυπουργὸν-ἀναπληρωτὴν Προεδρίας Κυβερνήσεως, τὸν κ. Γ. Τσιστόπουλον ὡς ὑφυπουργὸν Ἐξωτερικῶν, τὸν κ. Ἰω. Παπαβλαχόπουλον ὡς ὑφυπουργὸν Γεωργίας, τὸν κ. Ν. Σιώρην ὡς ὑφυπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐκπαιδευτικῶν καὶ τὸν κ. Μιχ. Κοζώνην ὡς ὑφυπουργὸν Οἰκονομικῶν.

Ἐπέδεξε τὴν 25 Ἰανουαρίου μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ τὸν ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς Αἰθιοπίας εἰς τὴν ἔδραν τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανόν, πρὸς τὸν ὅποιον διεβίβασε τὰς εὐχὰς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ προσέφερον ἀναμνηστικὸν δῶρον. Ὁ Μακ. Πατριάρχης ἠγαθήναια διὰ τὰς ἀδελφικὰς αὐτὰς ἐκδηλώσεις καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι προσεχῶς θὰ ἐπισκεφθῆ ἐπισήμως τὴν Ἑλλάδα.

Πάρεστη τὴν 27 Ἰανουαρίου εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ ὁμιλίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀρ. Πανώτη περὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ μηνύματος τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου.

— Τὴν 30 Ἰανουαρίου εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Α.Ε. τοῦ Ἀντιβασιλέως δοθεῖσαν δεξιῶσιν εἰς τὸ Μέγαρον Ἡρώδου Ἀττικοῦ.

— Τὴν 2 Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἐνώσεως τῶν ἐν Ἀθήναις Τηνιῶν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 146 ἐπετείου ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Τήνου.

— Τὴν 3 Φεβρουαρίου εἰς τὴν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ ὀργανωθεῖσαν συγ. ἐντρῶσιν τῶν πρεσβυτέρων.

Ἐδέξετο τὴν 4 Φεβρουαρίου τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ μέλη τῆς «Ἐταιρείας Χριστιανικοῦ Θεάτρου».

Ἐδέξετο τὴν 24 Ἰανουαρίου τὸν αἰδεσιμολ. πρωτοπρεσβύτερον Ἰωάννην Ράμφον, τὸν προϊστάμενον τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην Τιμόθεον Κοντομέρκον καὶ τὸν αἰδεσ. πρωτοπρεσβύτερον Εὐάγγελον Μήτσην.

— Τὴν 25 Ἰανουαρίου τὸν Θεοφιλέστατον ἐψηφισμένον Ἀρχιεπίσκοπον Σινᾶ κ. Γρηγόριον, τὸν Α' Γραμματέα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας κ. Ο. Velletry, τὸν ἐν Ἀθήναις καθολικὸν ἱερέα Δημήτριον Σαλάχαν, τὸν κ. Ἀντώνιον Παπαντωνίου, τὴν Διευθύντριαν τοῦ Ἀρσακείου Ψυχικοῦ κ. Ἐ. Καραγιαννοπούλου καὶ τὴν κ. Ἐ. Καφαλιάρη.

— Τὴν 28 Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Πολύεκτον.

— Τὴν 30 Ἰανουαρίου τοὺς ἱερωτάτους Ἀρχιεπισκόπους Νεαπόλεως κ. Ἀρτέμιον, Σεβαστείας κ. Γερμανὸν καὶ Ἐλευθερουπόλεως κ. Χρῦσανθον, Ἐξάρχον τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Ἀθήναις.

— Τὴν 31 Ἰανουαρίου τὸν φαρμακοποιὸν κ. Δ. Ζήσην.

— Τὴν 1 Φεβρουαρίου τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἡλιουπόλεως κ. Διονύσιον, Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον ἐν Καίρῳ, καὶ τὸν ὑφυπουργὸν Παιδείας κ. Σιώρην.

Διὰ τῆς ὀλοπροθύμου συμμετοχῆς τῶν κατοίκων τῆς περιφέρειας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὸν ἔρανον τῆς Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης (17 Δεκεμβρίου 1968), τὸ διὰ τῶν Ἐνοριῶν συλλεγὲν χρηματικὸν ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς 3.426.000 δρχ.

— Ἡ Ἀδελφότης Τυφλῶν καὶ ἀναπήρων Χανσενικῶν ὡς καὶ ὁμάδες Χανσενικῶν δι' ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν τῶν ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν πρὸς τὸν Μακαριώτατον κ. Ἱερώνυμον διὰ τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πατρικὴν στοργήν, τὴν ὁποίαν ἐξεδήλωσε κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χανσενικῶν, ἰδιαίτερός δὲ διότι παρεκάθησεν εἰς κοινὴν μετ' αὐτῶν τράπεζαν. Ἐπίσης, εὐχαριστοῦν τὸν Βοηθὸν Ἐπίσκοπον Εὐρίπου κ. Βασίλειον διὰ τὴν Ἀρχιερατικὴν θείαν Λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν ἐτέλεσεν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἀντιπερικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

— Κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, θὰ ἐπαναλειτοργήσῃ τὸ σωματεῖον ὃ «Ἱερὸς Σύνδεσμος», μέλη τοῦ ὁποίου εἶναι ἅπαντες οἱ ἱερεῖς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ προώθησις τῶν ζητημάτων, τῶν ἀφορώντων εἰς τὸν Ἱερὸν Κλήρον τῆς Ἑλλάδος. Ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ἰδρύθη κατὰ τὸ ἔτος 1895 ἐπὶ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Καλλιγᾶ. Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ ἐν λόγῳ Συνδέσμου ἐγένετο εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου) τὴν 6ην Φεβρουαρίου καὶ ὥραν 12 μεσημβρινήν. Ἡ Συνέλευσις ἐξέεξε ἐπταμελῆ Ἐπιτροπὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθεσεν, ὅπως ἐντὸς μηνὸς προπαρασκευάσῃ τὴν ἐλλογὴν Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

— Ἐκπρόσωπος τοῦ Μακαριώτατου, ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Βούλτσος, ἐπισκέφθη τέσσαρα κέντρα Ἐργατικῆς Ἑστίας, ὡς καὶ τὸ Οἰκοτροφεῖον Ἐργαζομένων Νέων τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας καὶ μετέφερε εἰς τοὺς τροφίμους τῶν τὰς πατρικὰς εὐχὰς τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐνετάχθησαν μέχρι σήμερον μισθολογικῶς εἰς τὸν ἀνάλαγον βαθμὸν 400 ἱερεῖς, δημοσιευθέντων τῶν ὀνομάτων τῶν εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. 140 ἱερεῖς ἤδη ἔλαβον τὰς ἀποδοχὰς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου μετὰ τὸ νέον μισθολόγιον. Διὰ τοὺς ὑπολοίπους συνεχίζεται ἡ προεργασία, διὰ νὰ λάβουν καὶ αὐτοὶ τὰς ἀποδοχὰς τῶν μετὰ τὸ νέον μισθολόγιον κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουαρίου. Ἡ μέχρι τοῦδε καθυστέρησις ὠφέλιμο ἄφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὴν παντελῆ ἄλλειμιν στοιχείων ἐκ τῶν οἰκείων φακέλων τῶν ἐφημεριῶν, ἄφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸ ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἐφημεριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, προερχόμενοι ἀπὸ ἄλλας Μητροπόλεις, ἔπρεπε ἐκείθεν νὰ προσκομίσουν βεβαιώσεις προϋπηρεσίας, πράγμα τὸ ὁποῖον προσέθεσε καὶ νέαν χρονικὴν καθυστέρησιν. Οὐκ ὀλίγοι δὲ ἐφημέριοι ἔχουν προϋπηρεσίαν εἰς δύο ἢ καὶ τρεῖς Μητροπόλεις.

Ἀπάντησις τοῦ Ἀντιπροέδρου τῶν ΗΠΑ κ. Ἀγκνιου εἰς συγχαρητήριον τηλεγράφημα τοῦ Μακαριώτατου.

Ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς ἐν Ἀθήναις Πρεσβείας τῶν ΗΠΑ κ. Ρόζγουελ Μακλέαν, παρακλήσει τοῦ Ἐξοχωτάτου Ἀντιπροέδρου κ. Ἀγκνιου, διεβίβασε πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμον τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφο:

«ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΗΠΑ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 21 Ἰανουαρίου 1969

Μακαριώτατε,

Ὁ Ἀντιπρόεδρος Ἀγκνιου παρεκάλεσε τὴν Πρεσβείαν, ὅπως μετὰ τῶν εἰλικρινῶν εὐχαριστιῶν γνωρίσωμεν τὴν λήψιν τοῦ εὐγενοῦς μηνύματος Ὑμῶν μετὰ τῶν εὐχῶν Ὑμῶν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του ὡς Ἀντιπροέδρου ΗΠΑ.

Μετὰ βαρυτάτου σεβασμοῦ
ὁ Ἐπιτετραμμένος
Ρόζγουελ Μακλέαν.

Ἀπάντησις τοῦ κοσμοναύτου κ. Μπόρμαν εἰς συγχαρητήριον τηλεγράφημα τοῦ Μακαριώτατου.

Ὁ κυβερνήτης τοῦ ἀστροπλοίου «Ἀπόλλων 8» συνταγματάρχης Φ. Μπόρμαν, ἀπαντῶν εἰς τὸ τηλεγράφημα τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερώνυμου, ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

«Μακαριώτατε,

Σὺς εὐχαριστῶ διὰ τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα, ἀποσταλὲν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ἐκπληρώσει τῆς πτήσεως τοῦ «Ἀπόλλων 8». Ὡς πλήρωμα τοῦ ἱστορικοῦ πρώτου ταξιδίου περίξ τῆς σελήνης, ἐκτιμῶ τὴν βαθύτητα σκέψεως νὰ χαιρετίσητε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν πρώτην διαπλανητικὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶμαι λίαν εὐγνώμων διὰ τὰ εὐμενῆ καὶ μεγάλου σχολία σας, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἰδικήν μου συμβολὴν εἰς τὸ ἐπίτευγμα τοῦτο.

Εἰλικρινῶς

Φράνκ Μπόρμαν

Συνταγματάρχης τῆς USAF

Ἀστροναύτης τῆς NASA».

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Ἀθανάσιος ἐξήγγειλε τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιάς τὴν δημιουργίαν δύο εὐαγῶν καθιδρυμάτων εἰς τὴν Περιφέρειάν του, ἧτοι ἐνὸς εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πύργου ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἐκκλησιαστικὸν Κέντρον Νεότητος Πύργου «ἡ Ἁγία Φιλοθέη» καὶ ἐτέρου εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀμαλιάδος ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Ἐκκλησιαστικὸν Οἰκοτροφεῖον Ἀρρένων Ἀμαλιάδος «ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», ἔθεσε δὲ ὡς σκοπὸν νὰ θεοῦν οἱ θεμέλιοι λίθοι τῶν ὡς ἄνω ἱδρυμάτων κατὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ὁ λαὸς τῆς Ἡλείας ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολίτου του καὶ ἦδη ἤρχεις τὰς προσφορὰς του διὰ τὴν ἱδρυσιν τῶν εὐαγῶν ἱδρυμάτων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Πρωτοβουλία τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου Θέμελη ἤρχειεν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1966 συστηματικὴ περισυλλογὴ καὶ διάσωσις τοῦ κατεσπαρμένου εἰς διάφορα Ναῦδρια ἡ Ἱερὰς Μονᾶς τῆς Μητροπόλεως Μεσσηνίας μουσειακοῦ ὑλικοῦ, ἧτοι ἱερῶν σκευῶν καὶ εὐαγγελίων, τεμαχίων κίωνων καὶ κιονίσκων, ἐπιστηλίων, διακοσμήσεων ναῶν, ξυλογλύπτων καὶ ἄλλων ἀρχαιολογικῆς καὶ ἱστορικῆς σημασίας ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων, τὰ ὅποια, μένοντα ἀφύλακτα ἢ ἀνεπαρκῶς φυλασσόμενα, ἐκινδύνευον νὰ ἀπολεσθοῦν ἢ νὰ κλαποῦν ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων.

Τὸ ὑλικὸν τοῦτο, φυλασσόμενον πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Οἶκον, θὰ ἀποτελέσῃ πρῶτον πυρῆνα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, τὸ ὅποιον θὰ στεγασθῆ ἐν καιρῷ εἰς κατάλληλον οἶκον, προσιτὸν εἰς τοὺς μελετητὰς τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης καὶ τὸ κοινόν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Α. Ἀγιότης ὁ Πάπας Ρώμης Παῦλος ὁ ΣΤ', ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 5ης ἐπετείου τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις συναντήσεως αὐτοῦ μετὰ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Παναγιώτατον τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα:

«Αὐτοῦ Ἀγιότητα

Ἀθηναγόραν Α'

Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην

Φανάριον

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ταύτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀληθμονήτου συναντήσεως ἡμῶν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἡ σκέψις ἡμῶν φέρεται πρὸς τὴν ὑμέτεραν Ἀγιότητα καὶ ὡθεὶ ἡμᾶς, ὅπως ὑψώσωμεν μετ' αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν ὕμνον κοινῆς καὶ χαροποιοῦ εὐγνωμοσύνης. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ πληρώσῃ χαρίτων τὴν ὑμέτεραν Ἀγιότητα κατὰ τὸν νέον ἐνιαυτὸν καὶ ὀδηγήσῃ τὰ βήματα ἡμῶν εἰς τὴν τοσοῦτω ποθητὴν πλήρῃ ἔνωσιν.

Μετ' ἀδελφικῆς καὶ ἐγκαρδίου ἀγάπης ἐν Κυρίῳ.

Ρώμη, τῇ 5ῃ Ἰανουαρίου 1969.

Πάπας Παῦλος ὁ ΣΤ'».

— Τὸ ἑσπέρας τῆς 31 Δεκεμβρίου ἀφίκετο σιδηροδρομικῶς εἰς τὴν ΚΠόλιν ὁμιλὸς ἐκ μελῶν χορωδίας Ἐκκλησ. Μουσικῆς τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τοῦ Πατριαρχείου Βελιγραδίου, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τριῶν ἱερέων καὶ τοῦ Ἐντιμολ. κ. Γκόσεβιτς, Ἀρχοντος Μ. Ρεφερενταρίου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ Καθηγητοῦ Θεολογίας ἐν Βελιγραδίῳ.

Τὴν ἐπομένην, 1ην Ἰανουαρίου, ἐγένετο ἡ εἰθισμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ χοροστασία κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ὑπὸ Σεργίω Κληρικῶν ἐκ Βελιγραδίου, καθ' ἣν ἐψαλλεν ἐμμελέστατα ἡ φιλοξενουμένη μεγάλη Σερβικὴ Χορωδία.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ὁ Πατριάρχης ἐκάλεσε περὶ ἑαυτὸν τὰ μέλη τῆς Χορωδίας καὶ ὠμίλησεν ἐπὶ τῶν ἐντυπώσεων Αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸ ἔτους ἐπισκέψεως Αὐτοῦ εἰς Σερβίαν καὶ τῆς συναντήσεως μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ, εὐχαριστήσας αὐτὰ ἐπὶ τῇ ἐλευσίᾳ καὶ συγχαρεὶς αὐτὰ ἐπὶ τῇ ἀρτίᾳ ἀποδόσει τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν Μουσικῆς, μεταφράζοντος τοῦ Ἐντιμολ. κ. Γκόσεβιτς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Καθ' ὅλην τὴν Σερβίαν ἐωρτάσθη καὶ ἐφέτος τὴν 27 Ἰανουαρίου ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Σάββα, τοῦ πρώτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μετ' ὅλων ἰδιαιτέραν λαμπρότητα ἐωρτάσθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Βελιγραδίου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Γερμανοῦ, πολλῶν Ἀκαδημαϊκῶν καὶ Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Βελιγραδίου. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ Καθηγητῆς κ. Γκόσεβιτς, ὁμιλήσας ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἡ σημερινὴ ἐποχὴ καὶ ἡ Ὁρθοδοξία».

— Τὸ δεκαπενθήμερον θρησκευτικῶν περιοδικῶν τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας «Πραβόσλάβι» (= Ὁρθοδοξία) εἰς τὸ ἄρτι ληφθὲν φύλλον τῆς 30 Ἰανουαρίου ἐ. ἔτους δημοσιεύει ὑπὸ τὸν τίτλον «Καθηγητῆς Πανεπιστημίου πρὸς τοὺς φοιτητὰς Ἀθηνῶν» εὐρεῖαν περίληψιν τοῦ κυρίου ἄρθρου τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Κων. Γ. Μπόνη, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν «Ἐκκλησίαν» τῆς 15 Δεκεμβρίου 1968 ὑπὸ τὸν τίτλον «Πρὸς τὴν σπουδάζουσαν Νεότητα». Τὸ σερβικὸν περιοδικὸν τονίζει, ὅτι «ἡ ὠριμότης τοῦ καθηγητοῦ κ. Μπόνη διαφαίνεται εἰς τὴν ἰσορροπίαν τῶν συμβουλῶν του, τὴν τὸσον ἀπαραίτητον εἰς τοὺς νεαροὺς σπουδαστὰς».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Θεοδ. Β. Κωνσταντινοῦ, Αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Ἀθήναι 1969, σελ. 260.

Ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον καὶ ὑπότιτλον «Δέσεις Θ.Β.Κ. θεολόγου» μόλις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἐκλεκτῶν παρεμφερῶν βιβλικῶν δημοσιευμάτων (Ψαλμοὶ τοῦ Δαβίδ, Μωϋσῆς, Γένεσις, Ἰησοῦς Χριστός, Μακαρισμοί, Ἀπ. Παῦλος) νέον βιβλικὸν ἔργον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀρχαιότεραν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ περιέχον εἰδὸς τι ἐλευθέρας ἐρμηνευτικῆς παραφράσεως τῶν βιβλίων τούτων εἰς ἐνδεκασυλλάβους στίχους, καταλλήλως συνυφασμένου τοῦ περιεχομένου τῶν ἐν λόγῳ ἐπιστολῶν μετὰ τοῦ τῶν Πράξεων, παρατιθεμένου πολλάκις αὐτουοῦ τοῦ πρωτοτύπου κειμένου, τῆς δὲ παραφράσεως πλουτιζομένης καὶ δι' ἱστορικῶν καὶ ἐρμηνευτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐποικοδομητικῶν παρατηρήσεων. Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ὁ ἀναγνώστης τοῦ μετὰ χεῖρας ἔργου, καὶ ἐὰν ἀκόμη στεργῆται ἀνωτέρας παιδεύσεως, ἀπολαύει εὐχαρίστως καὶ ἐπωφελεῶς τῶν ἐν λόγῳ ἱερῶν κειμένων, τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον ταῦτα προσφέρονται ἤδη ἀπὸ τοῦ ἐξωφύλλου μέχρι τέλους ὑπὸ μορφήν λίαν εὐπρόσδεκτον, τοῦ ἔργου κατακλειομένου δι' εὐλαβοῦς ποιητικῆς ἀποστροφῆς πρὸς τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν («καὶ τὸ αἰώνιον ἔργον του») καὶ ἐπὶ πλέον ἐφωδιασμένου διὰ καλλιτεχνικῆς εἰκόνας γνωστῶν Ἑλλήνων ζωγράφων καὶ διὰ γεωγραφικοῦ πίνακος τῶν περιοδειῶν τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Ἑλλάδος.

Π. Ι. ΜΠΡΑΤΣΙΩΤΗΣ

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 47 ἔδαφ. 2, παρ. γ' τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ζωοδόχου Πηγῆς Κάτω Πατησίων ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 1969.

† Ὁ Ἀθηνῶν ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 63 ἔδαφ. 2 παρ. γ' τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποποιήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου Διακόνου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Θεράποντος Ζωγράφου ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Διακόνου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4ῃ Φεβρουαρίου 1969.

† Ὁ Ἀθηνῶν ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 50 παρ. 1 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς καὶ τὰς τοιαύτας τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Κέντρου Νοσημάτων Ὁρώρακος Βορείου Ἑλλάδος, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα (ἀπαραιτήτως πτυχίον Θεολογίας) διὰ τὴν κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ὡς ἄνω ἰδρύματος, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» σχετικὴν ἀίτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς ἀνωτέρας κενῆς ἐφημερικῆς θέσεως.

Ἐν Θεσσαλονίῃ τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου 1969.

† Ὁ Θεσσαλονίκης ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Νικολάου Β. Τωμαδάκη, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας, Λόγος εἰς τὸν ἐορτασμὸν τῆς ἐπετείου τῆς 21ῆς Ἀπριλίου, ἐν Ἀθήναις 1968, σελ. 15.

Τοῦ ἀύτοῦ, Ἀποθησαυρίσματα — 10. Τὸ ξύλον. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τόμου Ο' τοῦ περιοδικοῦ ΑΘΗΝΑ. Ἐν Ἀθήναις 1968, σελ. 36.

Τοῦ ἀύτοῦ, Ἰωσήφ Βρυννίου Α) Περὶ τοῦ τῆς πόλεως ἀνακτίσματος Β) Περὶ ζωγραφικῆς. Ἀνατύπως ἐκ τοῦ ΛΣΤ', 1968, τόμου τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν. Ἐν Ἀθήναις 1968, σελ. 18.

Nikitia Struве, Οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Μετάφρασις Ἀρχιμ. Χριστοδούλου Κ. Παράσκειυ ἀΐδη, π.Θ.Ν., ἐκδόσεις «Η Χρυσοπηγή», Ἀθήναι 1968, σελ. 491.

Ἀλεξοπούλου Θ. Βασιλείου, Γυμνασιάρχου, «Helen Keller» (ΕΛΕΝ ΚΕΛΛΕΡ), 1880-1968, Ἀθήναι 1968, σελ. 16.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ἹΕΡΩΝΥΜΟΣ

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἑσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀναμορφωτικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπίσημα ἔγγραφα.

Μητροπολίτου Καλαβρίας Αἰμιλιανοῦ, Θέματα ἐν ὄψει τῆς Συνόδου.

Μητροπολίτου Ἡλείας Ἀθανασίου, Ἡ ἐπισκοπικὴ ὀργάνωσις καὶ διοικήσις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀρχιμ. Τιμοθέου Κοντομέρκου, Προϊσταμένου τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ ἀπόδημοι.

Σόλωνος Γ. Νινίια, Ὁ Φιλάρετος Μητροπολίτης Μόσχας (1782 - 1867).

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Νέα βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶ 1 — Τηλέφ. 710.734.